ኤርትርየ ሽዳስ

17ይት ሰነት ዕልብ 17 | ኣርቡዕ 24 ኣፕሪል 2024 | ዋጋ 2.00 ነቅፈ

ርኢስ ኢሳይያስ ኣፍወርቂ፡ ኣስክ ርኢስ ዊልያም ሩቶ ልእኮት ሐዘን ነድኦ

ርኢስ ኢሳይያስ ኣፍወርቂ፡ እብ ሰበብ ሞት ቃይድ ቅዋት ዴሽ ጅምሁርየት ኬንየ -ጀነራል ፍራንሲስ ኦማንዲ ኦጎላ፡ ኣስክ ርኢስ ኬንየ ዊልያም ሩቶ ልእኮት ሐዘን ነድኦ።

ርኢስ ኢሳያስ እተ ርሳለቱ፡ እብ ለሳደፈት ለተኣትሐዝን ብቆት መደውሻሽ ሄሊኮፕተር ለሰመዐዩ ሐዘን እት ሸሬሕ፡ እግል ርኢስ ዊልያም ሩቶ፡ ክምሰልሁመ እግል ሕኩመት ወሸዐብ ኬንየ ወዓይለት ለሞተ ጀነራል ኤማን ለሀበኩም ቤለ።

ቃይድ ዴሽ ኬንየ -ጀነራል ፍራንሲስ ኦጎላ፡ እት ዮም 18 ኣፕሪል እት ቅብለት ምውዳቅ ጸሓይ ናይሮቢ እብ ለሳደፈት ብቆት ወዲቅ ሄሊኮፕተር፡ ምስል ሴዕ ብዕዳም ቅያዳት ዴሽ ክም ሞተ ልትፈቀድ።

መትነፈዕ እምቡበት ጋዝ እብ መትደጋግ

እብ እምቡባት ጋዝ ትለጀሬ ብቆት ምን እግል ንትሰለም፡ መትነፍዐት ሰኒ እግል ልደገጎ ወመታብዐት እግል ሊደው፡ መመቅረሓይ ሸቅል 'ኤራሶክ' ሙሀንድስ ተኽሌ ህንጻ ትላከ።

እት እምቡባት ጋዝ ለሳድፍ መሻክል ኣሰነዮት መስኡልየት ናይለ መኣሰሰት ሌጠ ክምቱ ለሸርሐ መሀንድስ ተክሌ፡ ለገብኦ መትነፍዓይ እብ መኣሰሰት ለፈሬ እምቡባት ጋዝ እግል ለኣሰኔ፡ ሕብር ወባልቦለ እግል ልበድል ከም ኢልትሰማሕ ኣፍሀመ።

ሐቴ እምቡበት ዲብ ክል 10 ሰነት በቃዐተ እግል ትትፈተሽ ዲብለ መኣሰሰት እግል ትምጻእ ክም ወጅብ እንዴ ሐበረ፡ ዲብ ገሌ ለልትርኤ ናይ ጀልሕ ወብዕድ መሻክል፡ እምቡባት በቃዐቱ እግል ትትፈተሽ ለለኣትፋቅድ ኣሻይር ክምቱ ሸርሐ። እንዴ ኣትለ፡ ኣፍራድ ልግቡእ ወመኣሰሳት ዲብ መኣሰሰት ሐቀ መጽኡ፡ ለመሻክል ሐል እግል ልርከብ ምስዳር ክም ትትነሳእ ሸርሐ።

ለመኣሰሰት እምቡባት እተ ተኣዘቤ እቱ ወክድ፡ እብ መዳብኡ ክም ለኣዘብዩ፡ ለኣወላይ ሰበብ ናይ ጀልሕ ወከራብ ህዬ ዕሳስ ወብዕድ ምን በረ ለለኣቴ እቱ ሓጃት እግል ልግባእ ክም ቀድር እንዴ ፈሀመው፡ ዘባይን ለእግል ሰላመት እንዴ ትበሀለ ለትሸቀ መዳብእ እብ ዋጅብ እግል ልትነፉዕ እቡ ኣትፋቀደ።

መሀንድስ ተክሌ እንዴ ኣትለ፡ ምነ መኣሰሰት በረ ለልትዘቤ ደማነት ለኣለቡ ሬጉሌተርመ፡ ሰበብ ጀልሕ ወህቱ ለሰበበ ብቆት እግል ልግባእ ሰበት ቀድር፡ መትነፍዐት ደማነት ለቡ ምነ መኣሰሰት ሌጠ እግል ልንስኡ፡ ጋዝ እንዴ ትነፈዐው ክም ኣትመመው ህዬ ኣስልፍ ለምድጀ ኢገብእ ለኣምቡበት እግል ለኣቅሰኖ ክም ኢወጅብ ኣፍሀመ።

ክሉ መትነፍዓይ፡ ዲብ ከሺነት እንዴ ኣተ ክርቢት እንዴ ኢወልዕ፡ ጼነ ጋዝ እግል ኢለህሌ እግል ለኣክድ ወሸባቢክ ወባባት እንዴ ከሰተ ሀዋእ ክም ለኣቴ እግል ሊዴ፡ ዲብ ጽልመትመ እንዴ ኣባደረ መብርሀት እግል ኢልወልዕ፡ መሀንድስ ተክሌ ትፋነ።

እት ሰነት 1994 ለተከለት መኣሰሰት 'ኤራሶክ'፡ እት ሰነት 1995 ፍርም፡ ናይ 13 ኪሎ ግራም እምቡባት ጋዝ፡ ወሰለስ መትከዩ ለቡ ለቡ ምድጀ(ምኣሻት) እግል ለኣፍሬ ከም ኣንበተ፡ እትሊ ወክድ እሊ ህዬ ክልኦት ጅንስ ፍርም፡ ኣርባዕ ጅንስ እምቡበት፡ እብ ብጣርከ ለትሸቁ እቱ ምድጀ፡ ናይ ጋዝ መገን፡ እብ ፈሐም ለሸቁ ካኑን ወብዕድ ትሸቁ ህሌት።

ዐዲ-ኳለ፡ ዕጨት ዲብ በልቀት ትበደለት

እት ዐዲ- ክንዝናብ ምዴርየት ዐዲ-ኳለ ዲብ በልቀት ለትበደለት ዕጨት ከም ትረከበት ሰብ መቅደረት ዕልም ኣሳር ሐበረው።

እት መፈወድየት ዓዳት ወርያደት-መስኡል ፈርዕ ብሑሰ ወውርስ ኣሳር ገዲም ዶ/ር ጸጋይ መዲን እብ ሰበትለ ጋሪት እግል ኤሪነ እተ ሀበየ ሐብሬ፡ ክፋል ናይለ ምን ወክድ ዲብ ወክድ ልትረከብ ለዐለ ኣሳር ዕልም ሐያት ክምቱ እንዴ ሐበረ፡ ምስለ ቀደም መትከላቅ በሐር ቀየሕ ቀደም 27 ሚልዮን ሰነት መጥብየት ዐባዩ ክም ልትሐረኮ ለለሐብር፡ ምስል ዕምር ናይለ ዲብ ሰነት 2008 ዲብ ባካት ኩዶፈላሲ -ምዴርየት መንደፈረ፡ ለትረከበ ኣሰር ጅንስ ሐርማዝ ለገይሰ፡ ለእተ መደትለ ለሀ ለዐለ ናይ ድዋር መካሪት ለወክል እግል ልግባልእ ክም ቀድር ሐበረ።

እለ እት በልቀት ለትበደለት ዕጨት፡ ምስል ሰብ ሸርከት እብ ትገብእ መዓወነት ዝያድ ድራሰት ወበሐሰ ሐቀ ገብኦ እተ፡ ሐብሬ ትብትት እግል ትትሀየብ ክም ትቀድር ለሐበረ ዶክተር ጸጋይ፡ ሸዐብለ ባካት እሊ እንዴ ፈሀመ፡ ዲብ ሕፍዘቱ ዶሩ እግል ልቀድም ተሐሰበ።

እብ ሰበትለ ዛሀረት ቅስም ዓዳት ወርያደት ኣቅሊም ግብለት ሐብሬ ለሀበ ኣሰይድ ተክሊት ገብረእግዚኣብሄር፡ እብ ጀሀቱ፡ ለፍንቱይ ሸክል ለቡ ኣሰር፡ ምን ዐዲ-ኳለ ዲብ ዐድ ክንዝናብ እተ ተኣቴ ገበይ ኣገር ክም ኣንተበሀው እቱ እንዴ ሐበረ፡ ምስል ኢፈሀም ሙጅተማዕ ገሌ ክፋሉ ሁጉም ምንመ ሀለ፡ ሐን ኣርድ ዝያድ እግል ለሀሌ ሰበት ቀድር፡ ለክሰሰ ጅሀት ከሌብ ወዋርድየት እግል ቲዴ እቱ ትላከ።

እሊ ክእነ ዲብ እንቱ፡ ዲብ እግሪ -መኸል ከዛን ዲብ ልትሸቁ እቱ ለሀለ ባካት ኣላት ከላት፡ ሰርጎ ሐጺን ወናይ ወድ ኣዳም ለመስል ዓጭሞታት ለከምክም ኣሳር ክም ትረከቡ፡ እምበለ ትረፍዐ ክፋሉ ለዐበ ዲብ ኣካኑ ሰበት ሀለ ድራሰት ክም ትገብእ እቱ ለትረከበት ሐብሬ ተኣፍሀም።

ዐዲ ክንዝናብ፡ ምን ዓዲ-ኳለ ዲብ እንክር ምፍጋር ጽሓይ 8 ኪሎ ምትር፡ እግሪ መኸል ህዬ ምን መንደፈረ ዲብ እንክር ግብለት 5 ኪሎ ምትር ራይማት ተን።

ዶ/ር ጸጋይ መዲን እት ደንጎቡ፡ በራምጅ ዐማር እተ ልትሸቁ እቱ ወክድ ክእነ ለመስል ኣሳር እግል ልትረከብ ሰበት ቀድር፡ ሐብሬ ሻፍገት እግል ትትሀየብ ሸዐብ እግል ልትዓወን ትፋነ።

ወጠንያይት ፊራሮ ፍድኢት እምካኒፎ ወሩቤለ

ውዛረት ዓፍየት፡ ዲብ ኩለ ወጠን እግል ዝያድ 520 ኣልፍ ኣግሩዝ ወኣጀኒት ፍድኢት እምካኒፎ ወሩቤለ ወቪታሚን -'ኤ' ክም ትትሀየብ ሐበረት።

ዲብለ ውዛረት መስኡል ወጠንያይ በርናምጅ ፍድኢት ኣሰይድ ቴድሮስ ይሕደጎ እግል ኤሪነ እትለ ሀበየ ሐብሬ፡ እግለ ምን 24 ኣስክ 28 ኣፕሪል ለትገብእ ፊራሮ መዳሊት ክም ተ'መ እንዴ ሐበረ፡ ዲብ 302 ንቅጠት ቃይመት፡ 900 ናይ ዶሉ፡ 65 ህዬ መትሐርከት፡ እብ ዓመት ዲብ 1,267 ንቅጠት-ፍድኢት ክም ልትሀየብ ሐበረ።

እምበል እሊ፡ 40 ምእታይት ኣንፋር ውዛረት ዓፍየት፡ 23 ምእታይት ህዬ ምን ኣንፋር እዳራት ኣለልትረከቦ ዲቦም ዝያድ ኣርበዕ ኣልፍ መትፈርረት ዱሉያም ክም ህለው እንዴ ሐበረ፡ እብ ጀሀት ኣላት ሸቅልመ መዳሊት ካፊ ጋብእ ክም ህለ ኣፍሀመ።

ኣሰይድ ቴድሮድስ፡ እዳራት ደዋዬሕ ሐብሬ ዲብ ሸዐብ እት ኣብጽሖት ወዲብ ዓወኖት እግል ልስደው፡ ዋልዴን ህዬ ምን 6 ወሬሕ ኣስክ ሐምስ ሰነት ለዕምሮም ኣጀኒቶም ዲብ ቅሩቦም ለህሌት ንቅጠት እንዴ ነሰኣው እግል ለኣፈድኦ ተሐሰበ።

ዲብ ሰልፍ ኣያም ሕርየት 10 ምእታይት ለዐለ መትመዳድ ፍድኢት ተሐት ሐቴ-ሰነት ዕምር ኣጀኒት፡ እትለ መደት እለ ዝያድ 98 ምእታይት ባጼሕ ክም ህለ፡ ኣጅናሰ ፍድኢት'መ ምን 6 ዲብ 14 ክም ወቀለ፡ ወሳይቅ ውዛረት ዓፍየት ለኣክድ።

ውዛረት ሐርስ እት ስትራተጅያይ ስታት ተሀድግ

ውዛረት ሐርስ፡ ምን 16 አስክ 19 ኣፕሪል፡ መትቀዳም ሰልፋይ ርቦዕ ሰነት ወኤታን ናይ ሐምስ-ሰነት ስትራቴጅያይ ስታት ለከስስ እጅትማዓት፡ እት አቃሊም ምግብ፡ ዐንሰበ ወጋሽ-በርከ ወዴት።

እትሊ ወዚር ሐርስ፡ ሑከመት አቃሊም ወምዴርያት፡ ክምሰልሁመ ውቁላም መስኡሊን ወሰብ-መቅደረት ሐርስ ለልትረከቦ ዲቦም ዝያድ 400 ለሻረከው ዲቡ እጅትማዓት፡ አሳስ ናይለ ዲብ ሐምስ-በርናምጅ በሀለት፡ ዐማር ኦርድ ወእዳረት ጠቢዐታይ-ርዝቅ፡ ዐማር ኣዝርኣት፡ ዐማር እንሱስ፡ ናይ ሕበር ወናይ ዲመ መናበረት ወተጃረት ሐርስ፡ ክምሰልሁመ ኣተረዶት መቅደረት መኣሰሰት ወኣዳም ለከምክም፡ ምን ሰነት 2024 አስክ ሰነት 2028 ለልትመደድ፡ “ደማነት ለበ ሙነት-ቅዚት፡ ዲብ ኩሉ!” ለአታመመ ስትራቴጅያይ ስታት፡ እብ ገበይ መክተብ መርከዚ ውዛረት ሐርስ ቀርበ።

አቃሊም ሀዬ፡ እትሊ ለትሸርሐ በራምጅ ለረከዘ፡ ዲብ ሰልፋይ ርቦዕ 2024 ለትሸቀ በራምጅ ወሰታቲባት ቀደመው።

ለትቀደመ ተቃሪር፡ ዲብ መትመዳድ መቅደረት-ኣዳም ዲብ ደረጀት ድጌ ወእዳረት-ዳሕየት፡ ሕፍዘት ማይ ወትርበት፡ ሸቅየት ከዛናት-ንኡሽ፡ ዐማር ሐምሌ ወፍሬታት፡ ዓፍየት ንዋይ ወብቅል፡ መራቀበት-ሐርስ፡ ወራታት ረዘቆት እተይ-ሐርስ፡ ብሑስ ወጀርቤታት፡ መጋብሀት ዐምበጠ-ዕጨይ ወብዕድ ለረከዘ ዐለ።

መሻርከት እትለ ወደዉ ህድግ፡ ካረሮት መዳንን እት ወቅቱ ወእብ ተማመት እግል ልግበእ፡ ዲብ ቅዛእ ለረከዘ ገበይ-ሐርስ እግል ልትሸቁ ዲቡ፡ ጠወሮት ወአከቦት ሕሩይ ዘርእ-ሰዐር እብ ንዛም ሰኒ እግል ልትጸበጥ፡ መትነፍያት ሸፍር-ፈሻይ ወምን ግማማት ናይ ቤት ለልትዳሌ ኮምፖስት እግል ልትናየት፡ ሐረስቶት ጅንስ ወጽበጥ ትርበቶም እግል ለአምሮ፡ መዳርስ-ሐረስቶት እግል ልትወሳዕ፡ መታብዐት ወመራቀበት ዐምበጠ-ዕጨይ እግል ትተረድ፡ ጅንስ-አስዕር ሕፍዝ ትሩድ ወመራቀበት እግል ልግባእ ዲቡ፡ እብ ጣቀት-ጸሐይ ለከድሞ አግቡይ ዐማር-መሰኖ እግል ልትሸቁ እቡ፡ እብ ገበይ ቃኑንየት እት ዐድ ለለአቴ አስማም ባልዕ እተይ ሐርስ መታብዐት ትርድት እግል ትግባእ ዲቦም፡ አስነዮት ወሸቅየት መሸከፍ-ወሐይዝ ሕስር እግል ልትሀየብ፡ ክምሰልሁመ አትጫራይ ዘርእ እት ወክድ እግል ልግባእ ለልብል ዐብዕድ አራእ ቀርበ።

ሕካም አቃሊም ምግብ፡ ዐንሰበ ወጋሽ-በርከ እብ ጀሀቶም፡ ንዝም እዳረት ወመትነፍያት ኦርድ-ሐርስ እግል ተሀሌ፡ ሰብ መቅደረት ሐርስ እብ ዓመት ሸባብ ሀዬ እብ ፍንቱይ ዲብ ረዘቆት እተይ እብ ሕስር ውቁል እግል ልሸቀው፡ ለልትዳሌ በራምጅ ሳፊ ወእብ ዐደድ ለልትቀየስ እግል ልግባእ፡ ሕፍዘት ትርበት ወማይ እብ ለትወቀለት ደረጀት እግል ልትሸቁ ዲቡ ትፋነው።

ወዚር ሐርስ አሰይድ አረፋይኔ በርሄ ሀዬ፡ እተይ እግል ልዕቤ፡ ሐረስቶት፡ እብ ክድመት ዐማር-ሐርስ ዲብ ደገጊት፡ እብ ንኡሽ-ንዙም ናይ ዓይለት በርናምጅ ሐርስ ክምሰልሁመ ነኢይሽ ወምግባያም ሰብ ሐርስ ተጃረት መባደራት ገብእ ክም ሀለ፡ ለተኣተናይት ፍገሪቱ ዲብለ ልትሐዜ ሀደፍ እግል ትብጻሕ ላኪን ዝያድ እግል ልትከደም ክምቱ ሸርሐ።

ወዚር አረፋይኔ እንዴ ኣትሉ፡ ሕፍዘት ማይ ወትርበት ለመርከዙ ወራታት ክም መባደረት ናይ ሕበር ዐማር-ብቅል፡ ተዋብ ደወርህ-አፍያት፡ ዐማር በድንሽ-ጥዑም፡ መትመዳድ ቀፎ-ሰሙይ ወሕሩይ አዝርኣት፡ ናይ ሕበር ዐማር ሸንራይ፡ ዕፉን ወዐለፍ ንዋይ፡ መትነፍያት ሸፍር ጠቢዐት ወድድ-ባልዲን ወብዕድ ምስሉ ለገይስ ወራታት፡ ለአግደ አስክ “ደማነት ለበ ሙነት-ቅዚት እግል ኩሉ፡ ዲብ ኩሉ! ለዴማቱ ስትራቴጂ ለመሬሕ ወራታት ክምቱ እንዴ ሸርሐ፡ ሰብ-መቅደረት ወመስኡሊን ሐርስ ክምሰልሁመ ኣንፋር እዳራት ወሸዐብ እብ ንዙም ዲብ ልትጀምየ ጌማም ወመታብዐት እግል ሊደው ትፋነ።

ገደም፡ ተእሂል እዳረት ሰጅል ልትሀየብ

ቅዋት በሐር ኤርትርየ ዲብ እዳረት ስርግል ወስጅል ለረከዘ ሰሚናር፡ እት ዮም 20 ኣፕሪል ነስአው።

ምዲረት መርከዝ ብሑስ ወወሳይቅ ጀብሀት ሸዐብየት እግል ዲሞቅራጥየት ወዐዳለት አሰይደ አዜብ ተወልዴ፡ እት ገደም እተ ወዴቱ ሰሚናር፡ እግል ዲብ ለትፈናተ መዝ ለከድሞ መስኡሊን ወመሻርከትለ ተእሂል ዲብ ገበይ ሕፍዘት ወሳይቅ ሰሚናር፡ ተእራካይ ኣሳስ ወሐላት ወሰቆት ዲብ መደት እስትዕማር፡ ዲብ መደት ንዳል ወሐቀ ሕርየት እብ መርሐለት -መርሐለት እብ መሰል እንዴ ኣትሌት ተውዴሕ ሀበት።

አሰይደ አዜብ ሀግያሀ እብ አተላላይ፡ መንፈዐት ወሰቆት ዲብ ክልቀት ዐዳት መአሰሰት ወናይ ሕበር ዝክረት፡ ክምሰልሁመ ተረት ሕፍዘት ወሲቀት ዲብ ናይ ረዩም ወሐጨር ስታት ወራታት መአሰሰት፡ ምስጢር መአሰሰት ወብዕድ ሸሬሕ ቀደመት።

ቃእድ ኣርካን ቅዋት በሐር ኮሎኔል መልኣኬ ተኽለማርያም ሀዬ፡ አግደ ሀደፍለ ሰሚናር፡ እግል ቅያደት ቅዋት በሐር ኤረትርየ እት ገበይ ጽብጠት ወሳይቅ እብ ዓመት፡ ዲብ ሕፍዘት ምስጢር ወሳይቅ ወጽብጠት ለትፈናተ መምተለካት እት ዕልም ለተንከበ ፈሀም እግል አስበቆት ክምቱ እንዴ ሐበረ፡ ምስል መርከዝ ብሑስ ወወሰቆት እብ መትዐዋን፡ ጥዉር አብሳር ወሰቆት ወሕፍዘት እግል ዐንደቆት ክምቱ ወድሐ።

ዲብ ደንጎበ መሻርከት፡ እሊ ለመስል ሰሚናራት እግል ርሒብ ክፋል መጅተማዕ እግል ልትሀየብ ትፋነው።

ኤረትርየ ፀሓዳስ

ክል አርቡዕ ለትጠ'በዕ ጀሪደት

መዳልያይ፡-
- መሐመድ እድሪስ

ለይኣውት ወአርተየት
* ዘህረ ዐሊ
* ፋጥነ ኣድም

ተለፎን፡ 121797/07121322
ፋክስ፡127749፡ ዕ.ሰ.ቡ፡ 247

ተውዝዕ ጀሪደት፡
ተለፎን፡ 200454

አትአመሮት፡
ተለፎን፡ 125013፡ ዕ.ሰ.ቡ፡ 1284

እሰብዳልየት ከረን ክዳማት ተአወሴዕ

እት እሰብዳልየት ከረን ዲብ ሰነት 2022 ከደማት ለአንበተ ቅስም ውላደት ወዓሉቅ፡ ለጸንሐ መሓግዝ እግል ልርሄ ለልትሐመድ ዶር ቀድም ሀለ።

እተ እሰብዳልየት መስኡል ቅስም ዓሉቅ ወበዐል መቅደረት ሕክምነ ኣጀኒት ዶ/ር ተኽሌ ጸጋይ፡ ለኣላት ጥዉር ለትዳለ እቱ ቅስም፡ ዲብ መታብዐት ውላደት፡ ዕምስነ ወመራዐየት ዓሉቅ ለቀድሙ ዶር ሐመደ።

ቀደም ወክዶም ወሚዛኖም ድሁር እት እንቱ ለልትወለዶ ዓሉቅ ለታብዕ ቅስም ዓሉቅ፡ ምስል ቅስም ውላደት ወሐራሳት እት ሐቴ ኣካን ክም ሀለ፡ እሊ ሀዬ ሰዳይት ሻፍገት እግል ልርከቦ ወመእረር ምነ ሰበብ ሕማማት እግል ልድሐኖ ለሰዴ ክምቱ ኣፍሀመ።

እንዴ ኣደግከ ዲብ ሕክመነ መጽኣት፡ ዲብ ዓፍየት እማት ወዓሉቅ መሻክል ከልቅ ከም ሀለ ለሸርሐ ዶ/ር ተኽሌ፡ እማት ክሉ ለለኣትሐዜ ዱሉይ እግለን ሰበት ሀለ ዲብ ወክድ እንዴ መጽኣየ እብ ዋጅብ እግል ልትነፍዐ እቡ ተሐሰበ።

ደሴአባብ

ዐብደለ መ/ዐሊ (መዐልም)

ቅሰት ሰኣር እኪት!

2ይ ወናይ ደንጎበ ክፈል

ኣቤ! ለመክረሀት ላሊ ምስለ መክሩሀ መልሂተ! እሰልፍ ዱመት ጸላም እግለ ርኤኑ። ኣሰክ እና ትብጽሕ እት ገይሰ ርኤናሀ፡ ፡ እለ ዱመት እለ ኣው ከደን ክምሰልቱመ ተኣከደ እግልኑ። ላመ ምነ እንፈርህ ለዐልነ ሞት እንዴ ነሐዚየ እብ ሀላግ ኣባደረት እትኑ። ገሮብነ እብ ሀላግ ወሸቀላት ገሃያት ገብኣ። ዕንታትነ ምን ጽልመት ላሊ ለልትመክረሀ ገዳፍ ሕያይት ወመኣበይ ትምላል ኣሰክነ ቀርበት። ኣድሕድ ኣትቃመትነ ምነ እቱ ድፉናም ለዐልነ ሕፈር። እተ ኣካን ክልኦት ሸዑር ሀቶም ዐለው ሸዑረ ምርዱይ ለትመስል ሕያይት ሸዑር ፈርሐት እብ ድራርዬ ረኩብኩ፡ ወምራጄ። ወሸዑርነ እብ እኪት ርሕነ እብ ዕንታትነ ለእንርኤ። ሚ እግል ልግበእ ቱ ገብእ? ሐቴ ይእንደሌ!

ርእያመ ወሳምዓመ ለኢነኣምር ኣፈት ሕያይት! መጸአተነ ወሰልሲትነ ከለተኑ። ለሳልሳይነ እት በኬ ወልውዔ ጽርሓት ወደ።

“ኣድሕኑኒ ሐሰብክም ወዐይብክም፡ እግል ልብለዐኒቱ፡ እግል ኢሙት ይሐዚ። ርድኡኒ ኢትሀቡኒቱ” ውብዕድ ከንተፈ ወከረ። እበየ ሒለት ወእብ ሚ ዋረዮት! ክንርንቱ ሌጠ ቃሎተ እዘነ እንዴ በጽሐት ኣቅበለት። ኣነ ወለ ክምሰልዬ ድፉን ለዐለ መልሀይዬ ኣድሐ እብ ሐፈነተ እት ንትረመጭ ወዐልናሀ። ላሊ ሓሪት ዔረት እትኑ፡ ኣዜመ ለቀሰድነ እት ኣሰ ብቆት ሸክፈ እብነ።

ላመ ሸንሀተ ራክበት ለዐለት ሕያይት ክምሰል ልሙደ ምስል ሰፍዋ ኣመቅረብ ኣሰክነ ዔረት። ክምሰለ ኣምዕል ቀዳሚት ዋይደተ ለዐለት እት ረኣሰነ ኣምሆለለት። ለመለሀዬ ክምሰለ ቀዳምያይ መልሀዩ ጨጭ ቤለ። “ሐሰብክ! ኣንግፈኒ፡ ርድኣኒ፡ ኣድሕናኒ፡ እግል ትትደረረኒቱ። ሚ ገብኣከ ኣፍግረኒ ምነ እተ ድፉን ለሀሌኮ ሕፍረት” እት ልብል ትሐሰቤኒ ወትከተሌኒ። “ኣናመ ክምሰሌከ እምበል እት ሕፍረት ድፉን ሀሌኮ። ሚ እግል ኢዴ ትትጸበረኒ ሀሌከ”? እት እብል ቱ እበልሰ እቱ ለዐልኮ። እኪቱ እግል ይእርኤ ክምሰለ ላሊ ቀዳሚት ትበልዐ መልሀይነ ላኪን፡ ቀደሚሀ እግል ልብለዐኒ ትምኔኮ። ለሕያይት ደውረነ ሐቅለ ኣምሴት ሀቱመ ክምሰለ መልሀዩ ድራር ላሊ ሓሪት ገብኣ እግለ። ኣይወ! ለሐሰብ ወክትል ለኢለኣምር መርፍዒን ለፈትየ ወጅበት ላሊሁ እግለ እፈትዩ መለሀዬ ኣክረዐዩ!

መርፍዒን ምስል ጽብሕ ምድር እግልዬ እንዴ ለኣትቃምት እበ ግንሐቱ ኢትትረዴ ወለ መክሩሀ ዕንታቱ። “እንታመ ፈጅር ሀሌት ኣምዕልከ” ልብለኒ ለሀለ እት ኢዴ ትትጸበረኒ ሀሌከ”? እት እብል ቱ እበልሰ እቱ ለዐልኮ። እኪቱ እግል ይእርኤ ክምሰለ ላሊ ቀዳሚት ትበልዐ መልሀይነ ላኪን፡ ቀደሚሀ እግል ልብለዐኒ ትምኔኮ። ለሕያይት ደውረነ ሐቅለ ኣምሴት ሀቱመ ክምሰለ መልሀዩ ድራር ላሊ ሓሪት ገብኣ እግለ። ኣይወ! ለሐሰብ ወክትል ለኢለኣምር መርፍዒን ለፈትየ ወጅበት ላሊሁ እግለ እፈትዩ መለሀዬ ኣክረዐዩ!

ቅብላቱ ረድ ፍዕልነ ብካይ ወደምእ ሌጠ ዐለ ወቀደነ።

ላመ ኣው እተ እብ ዝያደት ፈርሀ ወልውዔ ለዐለ መለሀይነ እንዴ መጽአ እበ ፋግር ለዐለ ረኣሱ እንዴ ኣስተብደ ቀረጥጥ ወደዩ። ኣቤ! በልዐዩ ድራረ መክረሀት ላሊ ገብኣ። ሰከይነ ሰዐይ እብ መናክብ ገብኣ። ልነጄክም ወልሰልመክም ምነ ትትዳገም ለሀሌት ለእትነ ጀሬት።

እሰቡሕ እምበል ጨነጨት ወቅጠር ደም ወሰበብር ዓጭሞታት ኣሰር ኢርኤነ ወደንበር። ሐቴ የኣሰበሐት እተ ሕፍረቱ።

ላሊ እለ ምስል ክል ሙሲበተ ወፍንቲተ ለእንፈትዩ መልሀይነ ግራሀ ሀበት ወመሰኡልየት እግል ኣድሐ ሰለመተ፡ ክምሰለ መክሩሀ ረኣየቱ ወወቀየ ሕያይት ኣጭሮረገት ምኑ ለሞዳይ። ኣድሐ መሰኡልየተ ትከበተት እብ ሃባት ወሐፋነተ ትሰለመተ ሀታመ። መሰል ግራሁ ሀቤኒ። ኣናመ ምን ሞቼ ሸክ ኢወዴኮ ኣሰክለ ላሊ መክረሀት ትዐይር ላኪን ቴለልዬ ፈደበ እቼ። ገሮብ ድፉን፡ ጽምእ፡ ሰፍረ፡ ሃባት ወሐፋነት ጸሓይ ስገ ጥራይ ለትኣበሸል፡ ሚ ሀሌት ገብእ ለተኣድሕነኒ? መዓድ ኣሰክ ተምም እሊመ ለእግሉ ሸርሐኮ ክል ምኖም ከሐዞቱ ክምሰል ነሰእ ምንዬ ሸክ ባትክ እት ኣነ ምስለ ለተኣነድድ ጸሓይለ ባዶብ ወዐልኮ ዲበ እተ ውቱድ ለዐልኮ ሕፍረቼ።

ላኪን! ኣቤ! ላኪን ፍንቲት ትምኔት ዐለት እግልዬ። ሞቼ እንዴ በድረት ከእኪቼ እብ ክልኤ ዕንቼ እግል ይእርኤ ክምሰለ እኪተ መልሂቼ ርኤኮሀ። ሞት እግል ትብደር እቼ ቀደም ምዕያረ መክረሀት ከራይ። ትምኔት ሰበት እት ሚራድ ኢትኣበጽሕ ጽሓይ እግል ምዕያረ ኣድረዋሬት ምኑ ለሞዳይ። ወኣናመ እተ ምነ ይእዋክስ ሕፍረት ጸበርክወ እግለ ኣነ ወለ ክምሰልዬ ድፉን ለዐለ መልሀይዬ ኣድሐ እብ ሐፈነተ እት ንትረመጭ ወዐልናሀ። ላሊ ሓሪት ዔረት እትኑ፡ ኣዜመ ለቀሰድነ እት ኣሰ ብቆት ሸክፈ እብነ።

ላመ ሸንሀተ ራክበት ለዐለት ሕያይት ክምሰል ልሙደ ምስል ሰፍዋ ኣመቅረብ ኣሰክነ ዔረት። ክምሰለ ኣምዕል ቀዳሚት ዋይደተ ለዐለት እት ረኣሰነ ኣምሆለለት። ለመለሀዬ ክምሰለ ቀዳምያይ መልሀዩ ጨጭ ቤለ። “ሐሰብክ! ኣንግፈኒ፡ ርድኣኒ፡ ኣድሕናኒ፡ እግል ትትደረረኒቱ። ሚ ገብኣከ ኣፍግረኒ ምነ እተ ድፉን ለሀሌኮ ሕፍረት” እት ልብል ትሐሰቤኒ ወትከተሌኒ። “ኣናመ ክምሰሌከ እምበል እት ሕፍረት ድፉን ሀሌኮ። ሚ እግል ደሚር ለትሐምርግ ወሰኣየት ለትኣበትክ ላሊ መክረሀት ምስለ ምስለ እንዴ ትመሳነ እግል ለፈትየ ሳልሰይት ወጅበቱ ለዐይር ለዐለ ምርዱይ።

ቀደም ምጽኣተ መክረሀት ሕያይት ከያለ እት ልብዬ እግል ልትሰወር እግልዬ ኣስተብዴት። ኣቤ! ለተኣብሀጅ ረኣየት ወለ ለኣብሀርር ሸክል ወፍዕል፡ ለተኣፈርሀ ዱመት። ኣርወሐት ኢትረድዩ መኣበይ ፍዕል። ለምን ከያል ኢትብዴ መኣበይ ሱረት፡ እግል ትትዋሰፍ እግልዬ ኣስተብዴት።

ኣይወ! ዔሬኒ። ምዕያሩ ላኪን ምዕያር ዋልዳይ እት ውላዱ ኢኮን ለዐለት። ምዕያር ረቢ ለኣብየ ወመክሉቅ ለዐውዝ ምነ። ሐቴ ሕም እንዴ ይኣፈግር እግለ ትመጽኣኒ ለዐለት ሞት፡ እብ ድሚር እንዴ ትከበትኮ ሰብር ዳቅብ እት ኣነ ጸንሐኮሁ። ሰኒ ገንሔኒ ለኣው፡ ግንሐት ሰኒ ውዕል ኢኮን ወሰኒ ምዩይ፡ ግንሐት ኣው መኣበይ! ትከለሌኒ። ኬን ወእንሰር ትደወከ። ሚ ቱ እንተ ኢትፈርሀ ክምሰለ መልሀያምከ”? ልብለኒ ለሀለ መሰለ እቼ። ለጨነጨት ጂጅ- ጂጅ እት ልብ እቱ ክምሰል ዕሸል ሰበት ያፈ እቱ እግል ሰሰ ሊበሉ እተ ረኣሰዬ ትነዋነ እቡ። ጭንጨ ላኪን ሐዲጉ ኣበ ዕሸል ሌጠ ገብኣ እቱ።

እግሉ ሺሸ- ሸሸ እት ልብሉ ለረኣሱ ለበዳን ለዶል ወድ ሚን ኣደመ ልትደረር እቡ ወካልእ እዋን ሔዋን፡ እበ ጀፈረ ኣፉዬ ኣትለሐልፈዩ። ፈጀኣተን ሐቴ ፍክረት እት ልብዬ ትጀበበት እግልዬ።

ክእኒ ሀዬ እቤ!” ኣፎ ሞት ሻፍገት እግል እርኩብ፡ ኣውመ እብ ሐዞቼ እግል እንሰእ እግበእ! እውመ እትነጄ፡ እግል እንከሹ ትነየትኮ። ለጨነጨት ለዐጅጅ እተ ለዐለ እዝኑ እብ ኣፉዬ እግል ካልእ ወሳልሰ ክምሰል ሐልፈት ኣክል ኣሕድ እንዴ ኣማድጌኮ እብ ክለ ኣርወሐቼ እብ ፍክ ነከሸኮሀ ምኑ። ሀቱ ልውዔ ወአነ እበ ብእዬተ ሒለት እብ ንክሸት ተኣደርኮ እቱ ሌጠ። ንክሸት ፋርሀ ምን ኦሰ ሞት ሻብብ። ንክሸት መፋገረት ኣርወሐት ሰኣየት መንበሮ ጸብር።

ኣቤ! ሞት እብ ሞተ መክረሀት ሞት። መውዒ ወጽራር ለእግልዬ ካርሁ ለዐለ ሀቱ ትካረ እቱ። ዐሎበጠ፡ ሃፈተ፡ ኬን እግል ሰከይ ጀረበ፡ ወእንሰር ኣሰክዬ ትጸገዐ። ክምሰል እተ መሰል ትትበሀል ብሀል እት ኣነ፡ ኣናመ “ሐቀ ሞት ዓፍየት ኢትትጸበር” መትፈንታዩ ኣቤኮ። ኣክለ እዝኑ ምን ኣፉዬ እግል ትፍገር እግሉተ ነዝዔኒ ኣነ ምነ ሕፍረት እበ ናዩ ደቅብ እፈግር ዐልኮ። ሀቱ ልስሕብ ወአነ ኣሰኩ እትሰሐብ። ሀቱ ላኪን ኣነ ኣሰሩ እትሰሐብ ክምሰል ሀሌኮ ለኣምር ይዐለ። እት ደንጎበ ምነ እተ ድፉን ለዐልኮ ሕፍረት መሸ እብ ፍግረት እቤ!”

ሐቀ እለ ግድም እደዬ ወእገርዬ ኣርወሐት ምንመ ይዐለየ እቶም፡ እብ ምን ሞት ብቆት ደሐን ለእቡ እዋሬ እት ሐዜ ለሕያይት እግል እቅተለ ቀደርኮ። ቀተልኮሁ ክምሰለ መልሀያምዬ ቀትለ። በሰ ሀቱ በልዐዮም ወአነ ድራረ ለእግሎም ልትዳገን ለዐለ ጨነጨት ወዴኮሁ።

ኣቤ! ቅሰት ሰኣር እኪት! እት ካልኣይ ሐርብ እዲነ ቱ፡ ሂትለር ሰለሰ ድባጥ ምን ቀያደት ዴሹ፡ ኣማውሩ ክምሰል ጀፈው እለ ለተሌ ክጠት እግል ትትነሰእ እቶም ኣማውር ሓለፈ።

ክል ምኖም እት ናይ በይኑ ሰጅን ክምሰል ልትሰጀን ወደዮም። እተ እቱ ሰጁናም ለዐለው ሰጅን ሙሲቀት ክላሲኪየት ወደ እግሎም። ክምሰሌሁመ እት ሰጅን ክል ምኖም ተ ማሱረት ማይ እብ ቅሩታየ ለትትቃጠር እግለ ወደ እቱ።

ሐቀ እለ እተ ሰጅን ተሰርብ (ጀሌሕ) ናይ ንክሌር ክምሰል ሀለ እቱ ኣትኣመነዮም። ሐቀ ሰሰ ወኣርበዕ ሳዐት ሐቀ ገንሐዎም ለክልኦት እንዴ ሞተው ጸንሐዎም። ወለ ሳልሰ እት ቀሪረት ጸንሐዮም። እግል እሊ ለገብኣ እቡ ሐርብ ለኽጠት ናይ ሐሰት ኽጠት እት እንተ እግል ቀቲል መዐነውያትለ ድባጥ ለትከጠጠት እት እንተ ወደየ እንዴ ኢኮን ለኣማን ሀተ ኢኮን፡ ምነ ተኣትፈክር ሀዬ፡ እትለ ገሮቦም ሀርሞናት ተእሲር ሰልቢ ለቡ ወእት ልብ ወክሉ ጅሰም ለለኣመይት እግሉ ነዴሕ ዐለ።

ለኣማነ ቅሰት ሀዬ፡ ወድ ምን ኣደሚ እብ ወዲቅ ነፍስ ወሀመት ኣክል ኣይ ተኣሲር ክምሰል በ ተኣፍሀመነ። ክምሰለ ሂትለር እግለ ድባጡ መዐነዊያቶም እንዴ ቀትለ ከእብ ኖሶም ክምሰል መይቶ ወደዮም፡ ዓለምነ ዮም ክእኒ ሐቀ ሐምሰ ሖል፡ እለ እተ እነብር ለሀሌነ ፕላኔት እብ ብዝሔ ሰካነ ኣልሀሸ እቡ እግል ልፍነው ቶም ጋብእ ወኢ.ጋብእ፡ ሀመት ለልኣበዝሕ ሸቀላት ለዘርእ እግሉ ትሰምዕ።

ረፍዕ መዕነዊያት ለሐዩሱ ኣለቡ ሰኣየት ኢንብተከ!

ኣድም ኣብሐሪሽ

ሽዐብ ዳሕየት ዐገት እት መትከምካም እግል ልትበገስ ልጠለብ

መስኡል ዳሕየት ዐገት አሰይድ ፍሬ እብራሂም ሓምድ ወእስታዝ መሐመድ ኣድም መሐመድ ፈረጅ ከደማት እጅትማዕየት ወተዕሊም ዳሕየት ዐገት ለከሰስ እተ ለሐልፈ ወሬሕ ሰሕፍዩን መሐመድ እድሪስ ወሙሰ መንደር፡ መቃበለት ዋድያም ምስሎም ዐለው። ታምም ጽበጥለ መቃበለት እሊ ተሌ ቱ፡ ቅራኣት ኬር፦

<u>እስታዝ መሐመድ ፈረጅ</u>

ሰኣል፦ ዐገት ምዶል ተአሰሰት ወምን እዳረት ምዴርየት አክል-አዩ ራይመት ህሌት?

በሊሰ፦ ምን ትትአሰሰ ብዙሕ ዋድየት ህሌት። እት መፍሰል እዳራት ምዴርየት አፍዐበት ወቅሮረ ህዬ ለህሌት። ምን ናሮ 60 ኪሎ ሜተር ራይመት ህሌት። እብ ጀህት ግብለት ምስል ናሮተ ለትትሓደድ። እብ ምውዳቅ ጸሓይ ህዬ ምስል አግረዕ ወእብ ምፍጋር ጸሓይ ምስል በሐር ትትሓደድ። ምን መርከዝ ምዴርየት እምህሚሚ ህዬ ሐድ 90 ኪሎ ሜተር ራይመት ተ።

ሰኣል፦ ሽዐበ ከም ቀርየት ዲበን ክምኩም ቱ መልሰዕ ክምኩምቱ ኢህለ?

በሊሰ፦ አርበዕ ቀርየት ብእተ፡ ሰለሰ ምነን እት አድብር እብ ርዕዮ ለነብራ ተን። አብሓዋር፡ረሕባት ወመሓናክ ልቡለን። ሽነክ አግረዕ ተ፡ ሐቴ ሽነክ ናሮ ተብዐት ተ ወሐቴ ሽነክ እምህሚሚ ተቤዕ። ለራብዓይት ህዬ እለ ዐገት እት ገብእ፡ ሕድርት ለህሌትመ ህታተ -ሽዐበ ክምኩም ቱ።

ሰኣል፦ ምስል ሪም ናይ እለ ዳሕየት ምነ መርከዝ ምዴርየት እብ ሚ ትትራከቦ?

በሊሰ፦ ሽበከት ህሌት፡ ለትመጽእ ዲበ አካን ረያም እንዴ ጌስነ ህዬ ንትራከብ፡ መዋሰላትመ ደለ ረከብናህ ዐረብየት ናይ ዴሽ ትግበእ ወሽዐብ ምስለ እንገይሰ።

ሰኣል፦ ብዝሔ ሽዐብኩም አክል አዩ ቱ፡ ጅምዓም እንቱም ማሚ?

በሊሰ፦ እብ ትንፋሰ 5 አልፍ ገብእ እት ህለ፡ እብ ዓይላት ህዬ ሐድ 750 ቤት ቱ። ለሰለሰ ቀርየት አሰክ እለ ክምኩማት ኢህለየ። ለሰበብ ህዬ፡ በዲር ማይ ክምመ ልትሐዜ ልትረከብ ኢዐለ፡ ወዝራዐት ኢዐለት ወአሰክ እለ ዝራዐት ኢህሌት። ማይመ ክምመ ለሐዝዉ ኢኮን፡ ወእብሊ ለሰካን ዲብ አድብሮም ህለው። እለ ራብዓይ ላኪን ገሌ ልትጀመዕ ዲበ ወገሌመ ልትፈረቅ ምነ፡ እግልሚ፡ ለህለ እግለነ መሓዛት ሰዳይት ኣላት እንዴ ገብአት እግልነ ትሸቀ ምን ገብእ እሊ ለህለ አርድነ ዲቡ ማይ እንዴ አሸከፍነ ሐርስ እግል ንርከብ ሰዳይት ተአትሐዜነ ህሌት።

ሰኣል፦ እስታዝ መሐመድ ኣድም መሐመድ ፈረጅ ከደማት ተዕሊም እትለ ዳሕየት ዐገት ምን ምዶል አንበተ፡ ወደረሳኩም አክል አዮም ቶም ምስለ ዐደድ ሰካን ህዬ ካፍያም ቶም መኢኮን?

በሊሰ፦ መድረሰት ዐገት ዲብ ሰነት 2010 አሰተብዴ፡ ሐቀሁ ዲብ ሰነት 2015 ዲብ ምግባይት ደረጀት ምን 6ይ-8ይ እግል ተአድርሰ በክት ተሀየበየ። ምኑ አሰክ እለ እግል አርበዕ ሰነት ደረሰ አሰክ ጸብረ ወእምህሚሚ ሐልፍት ህሌት። ምን ደዓም ዶል ቀርየት ርኤነ ምንገብእ መሐናቅ ምስልነ ወለ ዎሮ ደረሳይ አለቦም። አርድ ሬሚነ እንዴ ቤለው ምስልነ ለአደርሶ ኢህለው። ለክልኤ ህዬ ገሌ 20 ለገብኦ ደረሰ ህለው ምነን። ምን እሎም እንዴ አሰብደው ለልአትካርሞ ህለው፡ እግልሚ ሐቴ ቤት እግል 10 ደረሳይ ወምኑ ወለዐል ሰበት ሽቀወ እግሎም ወእምበልሁመ ንኣይሽ ሰበት ገብኦ ምን ዕምር 6-7 ሰነት ዲብ ተዕሊም ምንመ ቀድሮ መናበረት እግል ልቅደሮ ሰበት ኢቀድሮ ነስእዎም ወለአትካርሞ። ሰበት እሊ መሻክል ህለ እሊ እግል ሳረዮም ቃኑን ናይ አዋሰሎት ዋድያም ሕነ እግለ ለቀድሮ ክም ለአተላሉ ወእግለ ለኢቀድሮ ክም ሰጅዕዎም ወክም ወአሰክ እለ ዲብ እምህሚሚ ለአተላሉ ህለው።

ሰኣል፦ እት ተዕሊም ፈህም ሙጅተማዕ እግል ልዕቤ ሚ ተዕቢኣት ትወዱ?

በሊሰ፦ ሕነ ዲብ ናይ ሰር ሰነት አምዕል ዋልዴን እንወዴ ወዲብ መከለሲ። ምስለ ምስልነ ለሻርኮ ህዬ ተውዕየት እብ ተዕሊም ነህይብ። ክም መሰል እተ ለሐልፈት ምን እተሓድ ሽባብ መጅሙዐት መጽአት ወእግል ደረሰ ተዕቢኣት ወአትፋዝየት ወዴት እግልነ። ምን ምዴርየትመ ለመጽእ ክቱብ ህለ፡ እሊ እግል ዋልዴን ወደረሰ ክም ልትቀ'ረእ ገብእ ወለሽዐብ ወውላዱ ፈህሞም እት ተዕሊም ክም ዘይድ ገብእ ህለ።

ሰኣል፦ ሙደርሲን ከአፎ ህለው ካፍያም እንቱም ወለ ንቁሰ ብኩም?

በሊሰ፦ እት መአንብታይት 5 ፈሰል እብ ሰለሰ እስታዝ ነአደርሰ ህሌነ። ሰበት እሊ ብዙሕ መሻክል ህለ እግልነ። ዲብ ምግባይት ደረጀት ላኪን ሰልሰ ፈሰል እብ ሰለሰ እዝታዝ ነአደርሰ ሰበት ህሌነ ሰኒ ህለ። እምበል እሊ162 ደረሳይ ናይ አብደዮት ቅዊት እትለ መድረሰትነ ነአደርሰ ወለረቅበት ወፈህም ሰኒ ህለ። ዐረዮት ለከሰሰ እትለ ዳሕየት ኢህለ፡ እተ መጽእ ወክድ ላኪን ዲብ መሓናቅ ለትትበህል መንጠቀት እግል ልፍትሖ እግልነ ተፋህም ገብእ ህለ።

ሰኣል፦ እት ኣክር ሚ እግል ቲበሎ ተሐዜ አሰድ ፍሬ ወእስታዝ መሐመድ አድም?

በሊሰ፦ "ሰልፍ ሽዐብ እግል ልትከምከም ህለ እግሉ፡ ትከምከመ ምንገብእ ለማ ጋብእ ለህለ ከደማት እግል ለአሰተፈድ ምኑ ቀድር። ወለታርፉ ለህለ እንዴ ጣለበ ወእብ መባደረቱ እብ ነሐሩ ልግበእ ወለህበቱ ሽቅል እንዴ አሰብደ እለ ዋዲ ህሌኮ ወእለ ህዬ ሔለተኒ እግል ሊበል ወእግለ ኢረክበየ ወኢቀድረየ እግል ልትሰዴ ወልትወሰክ ቀድር። ሰበት እሊ ቀደም ክሉ ሽዐብ እግል ልትከምከም እብ ሕኩመት ወዴሽ ጨቅዋ እግል ልግበእ እቱ ወሕኩመት እት መትከምካም ለሰጅዑ ወፈሮት ከደማት ማይ ወአካናት ሐርስ ዲብ ወጠዮት እግል ትሰዴነ ንትፋኔ" ልብሎ።

<u>አሰይድ ፍሬ ኢብራሂም</u>

እንርኤ አሰክ እለ 151 ደረሳይ እንዴ ትከበተት ተአደርሰ ህሌት ምን 1ይ አሰክ 8ይ ፈሰል። ምስል ብዝሔ ሽዐብ ርኤናሁ ምንገብእ፡ እለ ዳሕየት ዲብ 4 ቀርያተ አሰክ 800 ቤት ለትመልክ ተ። ምስል እሊ ካፍያም ደረሰ ዲብ እለ መድረሰት ኢህለው። ብናህ እብ ከሰሰ ምን ሰነት 2010 ተአሰብዴ እት ህሌት አሰክ ሰነት 2017 ሐን ዕጨይ ወእት ዕሸሸ ተአደርሰ ዐለት። ምን ሰነት 2018 ወእንሰር ላኪን፡ ዲብ ብነ ትቀየረት ወ6 ፈሰል ብኩይ ዲበ ህለ፡ ወክልኤ ፈሰል ህዬ እብ ዕሸሸ ተአደርሰ ህሌት ናይ ሙደርሲን ወመክተብ ለከሰሰ መ ብኩይ እግልነ ህለ።

ሰኣል፦ እሎም ደረሰ እሎም ምን ዐገት ሌጣቶም ወለምን ክለን ለቀርያት ለትጀመዐው?

በሊሰ፦ እሎም ደረሰ ሰለሰ ርቦዕ ምን እለ ዐገት ቶም። ለሰለሰ ለአተላልዎም እንጀብር። እምበል እሊ መሻክል ናይ ደረሰ ምስለ ለህለ እግሎም መሓግዝ ናይ ንየት ወረቅበል መሰአለት ህሌት። እብ ውላድ ወአዋልድ ዶል እንርእዮም ህዬ 98 ውላድ ዲብ ገብኦ 53 አዋልድ አንሳት ተን መሻረከት አዋልድ ህዬ አሰክ እለ ሰኒ ህሌት እግል ኒበል እንቀድር። እሊ ላኪን አሰክ ለዐል ለአተላሌ ኢህለ፡ እግልሚ ናይ ህዳይ ወመናበረት ለመሰል መሻክል እቡ፡ ለመሻረከተን ዝያድ ዲብ መአንብታይት ደረጀት ሌጣ ተ ብዝሕት ለህሌት።

ሰኣል፦ ደረጀት ነጃሕ ደረሰ ህዬ ከአፎ ህሌት፡ ምንኩም ክም ሐልፈው ከእፎ ለአተላሉ?

በሊሰ፦ ደረጀት ነጃሕ ዲብ ጀነራል ደዓም 12 ደረሳይ አሻረክነ ምን እሎም 5 ሓለፍነ ወእብ ምራዶም አሰክ እምህሚሚ ጌሰው

መሐመድ እድሪስ

መጅልሰ አምን ወለዛልም ቀራራቱ ድድ ኤረትርየ

እብ ዶ/ር አሕመድ ሐሰን ድሕሊ

14ይ ክፈል

መባጥር ቻይነ ዲብ ቀደም እሊ ለተሌ ሐቃይቅ ወእሰባታት እግል ልስመድ ለቀድር ኢኮን።

ቀዳማይ፦ ኤረትርየ ቀደም ቻይነ ወብዕዳት ድወል እዲነ፡ ሰያደት ወሰላም ሶማል እግል ልትሐሸም እብ ትሉሉይ ዲብ ጠልብ ጸንሐት። እግል መሰል ሐቆ ሕርየተ 1991 እግል መሻክል ሶማል እብ ዶሉ እግል አርሀዮት እብ ስክርቴር ዕላቀት ካርጅየት ሸሂድ መሐመድሰዒድ ባርህ ለልትመረሕ ወቁል ወፍድ አስክ ሶማል ነድአት። ምነ ወክድ ለሀይ እንዴ አስተብዴት ሀዬ፡ ክሎም ጀሃት ሶማል ምን ብዕድ አፍካር እንዴ ሬመው እግል መሳልሕ ዐዶም እግል ልሸቀው ዲብ ሰድየቶም ናይ ሰያሰት ወዲብሎማሰየት ሰዳይት ወጸገም ዲብ ገብእ ጸንሐ። ዲብ እሊ ለምህም ጋር ዲብ ሕድ ለኢበይእ መባጥር ቻይና ቱ። ሀቱ ሀዬ ቻይነ እብ ሐቴ ጀሀት ለእብ ናይ ካርጅ ቅዋት ዲብ ረአሰ ሸዐብ ሶማል ለትቀሰበ ወእግል ብዕዳም ጀሃት ሶማል ለከርም “መትዐዳዩት ፈደራልየት ሕኩመት” ሰድየተ እብ ብዕድ እንክር ሀዬ ሰላም ሶማል እግል ልትሐሸም መትሰኣላ ቱ።

ካልኣይ፦ ቻይነ እግል ቀራር 1907 ለኢትቃወመት እቡ ሰበብ ትሸሬሕ ዲብ ሀሌት፡ እግል እተሓድ አፍሪቀ እብ ትሉሉይ ሰበት ተአይዱ እግል ኢትትቃወሙ ምነ ልብል መፍሁም እንዴ ትብገሰት ክምሰልቱ ተሐብር። ምናተ እግል ቀድየት አፍሪቀ እብ አፍሪቀዩን እግል አስክቦተ፡ እግለ “እግል ሙእተመር ሜርሐት እተሓድ አፍሪቀ በክት እግል ልተሀይቡ” ለልብል ሊብየ ለአቅረበቱ ጠለብ ኢሰዴቱ። ሰበት እሊ፡ ቻይነ ለአቅረበቱ ሰበብ ክቡት ኢኮን። እሊ ላኪን ወኪል ቻይነ ይአተንፈሰ ዲኢኮን ምን ብዕድ አፍካር ቱ ለልትብገስ። እብ ሐሜር ገበይ ዲብ ከርሰ እስትራጅየት ሰያሰት ቻይነ ዲብ አፍሪቀ ወእዲነ እንዴ አቴከ ለልትረኤ ቱ።

ሳልሳይ፦ ምጅልሰ አምን ዲብ ረአሰ ኤረትርየ ዛልም ቀራር መኔዕ ለሐልፍ ዲብ ሀሉ፡ ቻይነ እግል ትደገግ ኢትሰአለቱ። እብ ቃብል እሊ ትም ሐሬት። ምን ክሉ ለለአትፈክር ሀዬ፡ ቤጂንግ እግል አረይ ወዛልም እብ ሕበር “ክሎም ጀሃት መራቀበት ኖሰ እግል ሊደው” ለልብል ጠለብ አቅረቦታ ቱ። ለውሒዝ ለትወቀለት ርሸመት ሰበት በጽሐ ላኪን ለበጥር ይዐለ። ሰበት እሊ፡ ህግየ ወኪል ቻይነ እግል ኖሱ ምሰለ ሐልፈ ኢቃኑናይ እሰባት ለኢዐለ እሉ ቀራር መኔዕ እብ አትመጣዋር ልትረኤ ዲብ ሀሉ፡ “ምነ ሰበብ ምሰምሰ ዘይድ” ሌጣቱ እግል ልግበእ። እሊ እት ፍዕል እግል ኢልውዐል ዲብ ቀደም ቻይነ ታሪካይ በክት ዐለ። ምናተ ኢትነፈዐት እቡ። እብለገብአት ለዛልም ኖሱ ሓክም ምን ገብኣ፡ ለአረይመ እዴሁ እንዴ ረበዐ እግል ልታኬ ክምሰል ኢቀድር ታሪክ እኩዱ ሀለ። ክምሰል ብሪጣንያይ ፈይለሱፍ ቶማስ ሁበዝ “ወድ አዳም እግል ሑሁ ክምሰልሁ ከራይቱ” ዲብ ልብል ለሸርሐዩ፡ እብ ቃኑን ቃባት ዲብለ ሐንቴ እስትዕማር ለተአቴ ዐለም፡ ገባይል ሀለዮቶም እግል አከዶት ለትፈናተ አግቡይ ሰሙድ ወመጋብሀት እግል ልክለቀ ላብድ ቱ።

ራብዓይ፦ ምን አጅል ኢትሀለ ሕሰ እንዴ ኢተአፈግር ኢቃኑናይ ቀራር እግል ልሕለፍ በክት ለለሀይብ ናይ ትም መባጥርተ ለሐሬት። እሊ እብ ፍዕል ወእብ ቃል ዲብ ሕድ ለኢበይእ መባጥር ቻይነ ሀዬ፡ ዎሮ ምን ተኣምርታ ሰያሰት ሐዳስ ቻይነ “ሪሊ ፖሎቲክ” ጋብእ ሀለ።

7 ሩሰየ

ወኪል ሩሰየ ዲብ መነዘመት ምጅሰል ቅራን ሰፊር ፊታሊ ሸርከን እብ ሰበትለ ድድ ኤረትርየ እብ ምጅልሰ አምን ለሐልፈ ኢዓድል ቀራር መኔዕ ዕልብ 1907 ለሀበቱ ናይ ተእዩድ ክርን፡ ለገብአ ልግበእ ረአይ ኢሀበት እቱ። ለኢዳይመት ናይ ትም ብሂል መባጥር ሀዬ እግል ፍንጌ ሞሰኮ ወዋሸንግቶን ለገብእ ግንዳብ ወሐዲሰ ትልሀያታት ዝያደት ምንመ ሐብዐቱ ኢተሐበዐ። ሰበቡ ትም እግል ኖሰ በሊሰ ቴለል ዲብ ለሀጎጌ ሰበት ጌሱ፡ ምን ቅያስ ወለዐል ትሻቀልነ።”

2. “ቡርኪናፋሶ ‘ፍንቴይ ክፋል እተሓድ አፍሪቀ’ ለአቅረበቱ ጠለብ እብ እሀትማም ታብዐ።”

3. “ኤረትርየ ምሰል እድንያይ መጅተመዕ እግል ትትዓወን መኔዕ ሰለሕ ፈዓልየት እትፋቅየት ጅቡቲ እግል ተሐሸም ነአትፋቅድ። እግል መሻክል ሶማል ሐል ሰያሲ እግል ርክበት ለአግደ ሕርያን ሀቱ ሰበት ገብኣ፡ እግለ ዲብ ሶማል ለሀሌት ሰልጠት ሰያሰየት መትዐደዩት ፈደራልየት ሕኩመት እዕትራፍ እግል ተሀበ ቡ”ልብል።

ቀዳማይ፦ ቡርኪናፋሶ ቴለል ሶማል ሻቅለ ዐለ ምንገብእ፡ ሐል መሻክል ሶማል እት ረአሰ ኤረትርየ ዛልም ወኢቃኑናይ መኔዕ ቀረሮት እግል ልግበእ ዐለ እሉ ገብእ? መስኡልየት ሶማል ሀዬ ራፍዐት ተ ገብእ? ወኪል ሰበት ቴ። ሩሰየ ምሰል ጆርጅየ፡ ገለድ ቅብለት አትላንቲክ ወእዳረት አሜሪከ ለተሐባለከ ፋይላት ቡ። ምሰል ግብለት ኡሱቶንየ ወአብኻዘየ ለሀለ እለ መሻክልመ ምኑ ለልትኬለም ኢኮን። ለእብ ኑዕየቱ ምን እስትራተጅየት እተሓድ ሶቬት ለዐለት ለኢልትፈንቴ፡ ዝያደት ናዩ ሱረት ላቱ ዲብ ምሒጥ ሀንድ ለሀሌት እስትራተጅየት ሩሰያመ ለትትረሰዕ ኢኮን።

8. ቡርኪናፋሶ

ወኪል ቡርኪናፋሶ ዲብ መነዘመት ምጅልሰ ቅራን ሰፊር ሚሸል ካፋንዱ እግል መሰለሐት ቀራር ዕልብ 1907ቱ ለሰወተ። እግል መባጥሩ ወዴሕ ዲብ ሀለ ሀዬ፡

1. “ቡርኪናፋሶ ዲብ ሶማል ለሀለ ሓድር ቴለል ምን ቅያስ ወለዐል ሻቅለ። እብ ፍንቴይ ሀዬ ዮም እብ 20 ዲሰምበር 2009 ፍንጌ ኢቃኑናይ ሐሸም ሙሰለሕ ወሕኩመት ዐስከርየት ደግሸ ዐስከሪ ሐቆለ ቀንጸ ናይ አምን ቴለል ዲብ ለሀጎጌ ሰበት ጌሱ፡ ምን ቅያስ ወለዐል ትሻቀልነ።”

2. “ቡርኪናፋሶ ‘ፍንቴይ ክፋል እተሓድ አፍሪቀ’ ለአቅረበቱ ጠለብ እብ እሀትማም ታብዐ።”

3. “ኤረትርየ ምሰል እድንያይ መጅተመዕ እግል ትትዓወን መኔዕ ሰለሕ ፈዓልየት እትፋቅየት ጅቡቲ እግል ተሐሸም ነአትፋቅድ። እግል መሻክል ሶማል ሐል ሰያሲ እግል ርክበት ለአግደ ሕርያን ሀቱ ሰበት ገብኣ፡ እግለ ዲብ ሶማል ለሀሌት ሰልጠት ሰያሰየት መትዐደዩት ፈደራልየት ሕኩመት እዕትራፍ እግል ተሀበ ቡ”ልብል።

ቀዳማይ፦ ቡርኪናፋሶ ቴለል ሶማል ሻቅለ ዐለ ምንገብእ፡ ሐል መሻክል ሶማል እት ረአሰ ኤረትርየ ዛልም ወኢቃኑናይ መኔዕ ቀረሮት እግል ልግበእ ዐለ እሉ ገብእ? መስኡልየት ሶማል ሀዬ ራፍዐት ተ ገብእ? ወኪል ቡርኪናፋሶ እግለ ኤረትርየ ዲብ ሶማል ሰላም ወመሰኩበት እግል ትትመደድ ወሕደቱ ወስያደቱ እግል ቀረሮት ለወዴቱ ትሉሉይ ወለኢልትሐለል ሰያሰያይ ወዲብሎማሰያይ ጸገም ተአምሩ ይዐለት ገብእ? ወለ እንዴ አምሸሸት ምኑ እግል ትሕለፍ ምን ሐዜት ቱ?

እሊ ወሎሂ ምንመ ይእንብል፡ ለእብ እዳረት አሜሪከ ለትፈዐለ እብ ናይ መንጠቀት፡ ቃረት ወናይ እድንየ ጀሃት ለሐልፈ ቀራራት፡ ቀደም 2009 እብ ፍንቴይ ሀዬ ቀደም ሙእተመር እተሓድ አፍሪቀ እግል ልተሀይቡ፡ ዋሸንግቶን እብ ገበይ ወኪለ ዲብ ምጅልሰ አምን ሰፊር ሱዛን ራይስ ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ ክምሰልሁመ እብ ገበይ ዲብሎማሰዩን ንዝሓም ክሉ ስሞሕ ወኢስሙሕ አግቡይ ትነፈዐት።

ካልኣይ፦ ቡርኪናፋሶ እግል መባጥር ናይለ እግል ሙእተመር ሜርሐት እተሓድ አፍሪቀ ገበይ ለደብአት እዳረት አሜሪከ ዲብ ተአይድ ናይለ ዐዱ እግል እተሓድ አፍሪቀ መሬሕ ለዐለ ወኪል ሊብየ አስክ ሙእተመር እተሓድ አፍሪቀ እንዴ ገብአ ቀደየት አፍሪቀ እብ አፍሪቀዩን ለልትረኤ፡ ድድ ኤረትርየ ቀራር መኔዕ ኢልሕለፍ እንዴ ቤለ ለአቅረበዩ ጠለብ ዲብ ትትቃወም፡ ከአፎ እንዴ ወዴትተ መሓምየት ጠለብ እተሓድ አፍሪቀ እግል ትግበእ ትሐዜ? ለበሊሰ ዋዴሕ ሰበትቱ ሸሬሕ ለለትሐዝዩ ኢኮን።

ሳልሳይ፦ ቡርኪናፋሶ ድድ ኤረትርየ ለሐልፈ ቀራር ኢዓድል ቀራር መኔዕ ዲብ ተአይድ ከአፎ እንዴ ወዴትቱ “እግል ኤረትርየ እብ ሰበት ገሌ ሸእ እግል አትፋቀዶተ በዳሪት ለነሰአት” ትብል? ኤረትርየ አስክ ሶማል ልግበእ ወአስክ ብዕደት ደውለት ሰለሕ ናድአት ኢተአምር። አስክ ሶማል እብ ዋዴሕ ሰለሕ ልልእከ ለሀለየ ድወል ሰፊር ሚሸል ካፋንዱ ወንዛሙ ሰኒ ወአማን እንዴ ወደው ለአምሮ። ዲብ እሊ እብ ማካቬላያይ ደሚር ሪሊ ፖለቲክስ ለትትመረሕ እዲነ፡ አማን መትሃጋይ ዐውል ቃሊ ሰበት ለአደፈዕ፡ ሀቱ ወደውለቱ አማን እግል ልትሃገው ኢሓዚሆም ሐቅ ምን ሕቁቆምቱ። እት ረአሰ ኤረትርየ አሳስ ለአለበ ሸክወት እግል ልንሸሮ ላኪን ሐቅ አለቦም። ሕኩመት ቡርኪናፋሶ ክምሰልሁ ዶር ክምሰል ትተልሄ ሸዐብ ኤረትርየ ለአምር። ሕኩመት አቶብየ ዲብ ሰነት 1998 እት ረአሰ ኤረትርየ ሐርብ ዲበ ከስተት እቱ ወክድመ ቡርኪናፋሶ ኢፋሉታይ ዶር ሰበት ዐለ እግለ፡ ዲብ ኤረትርየ እብሊ ናይ ሰነት 2009 ኢፋሉታይ መባጥረ ለተዐጀበ ወለ ዎሮ ነፈር ይዐለ።

ራብዓይ፦ ወኪል ቡርኪናፋሶ “መዐደዩት ፈደራልየት ሕኩመት” ለአግደ ቃኑናይት ሕኩመት ዲብ ሶማል ክምሰልተ ሸርሐ። ሰፊር ቡርኪናፋሶ ለኢበልሰቱ ሰኣል ላኪን፡ ዲብለ እብ ሐርብ ኖሰኖሰ ለትፈንጠረት ወዲብ አትሳዋር መሻክለ ሀዬ ናይለ ወክድ ለሀይ ሕኩመት አቶብየ ወእዳረት አሜሪከ ወዶር ዐቢ ለዐለ እሎም ሶማል፡ እለ ትትበሀል ለሀሌት ሕኩመት እብ ከአፎ ወምዶልቱ ሸርዕየት ለረክበ? ሰፊር ቡርኪናፋሶ ክምሰሌነ እግለ በሊሰ ተአምሩ። ምናተ እብ አከይድሰ እግል ለአምሸሸ ምኑ ጀረበ። ዲብለ ገብአ ምህም ወጠኒያይ ጋር ናይ ደንከበት ወመሀበል ትልሀየ መብቅያይት ፍገሪት ተሀሌ እሉ ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ ዲብ ደንጎባመ መካን ወፍሬ ለአለቡ ቱ።

ዕንጃረ

ከልሹም መሐመድ

እብ ዎሮ ቀልብ እግል ዎሮ ሀደፍ

ዓሙድ ዕንጃረ ዮም ጽበጥ ናይ ወኪል ወካለት አክባር ኤረትርየ ምዴርየት አቅርደት ሓጅ ሚጀር ምስል መስኡለት መሕበር ወጠን አዋልድ አንሳት ኤረትርየ ምዴርየት ከርከበት አሰይደ ፋጥነ አቡበከር ለወደየ መቃበለት እንዴ ጨመ ቅዱም ሀለ፡ እሊ ተሌ አወላይ ክፈልቱ፡-

ፋጥነ አቡበከር ኣደም መስኡለት መሕበር ወጠን አዋልድ አንሳት ኤረትርየ ምዴርየት ከርከበት ተ። ቀደም መስኡለት እሊ መሕበር ግብአተ እት ሰነት 2009 እተ ምዴርየት ዲብ እዳረት ደዋሒ ህምቦል ቀጨጭ መዐልመት አጀኒት ረውደት ዐለት። ምኑ ሀዬ መስኡለት መ.ወ.አ.አ.ኤ. ም/ ከርከበት ትየመመት።

ፋጥነ ዲብ እሮተ ምዴርየት አሰማጥ ትወለደት ወዐቤት። እት አሰማጥ ሳምናይ ፈሰል ክም አትመመት ዐደ እግል ህዳይ ምን መድረሰት አፍገረወ ወተሀዴት። ሐቀሀ በዐል ዕያል እንዴ ገብአት ዲብ መዲነት አቅርደት ሐይ ሕለት-ጀዲድ ሰክነት። ዲብለ ባጽሐተ ዐለት ደረጀት ምህሮ እግል ትብጠር ምራደ ምንመ የዐለ ለተአተላሌ እቡ በክት ኢረክበት። ለአግደ ሰበብ ሀዩ፡ ጼዋሀ ዕልም እግል እወሰክ እንዴ ትቤ አትቃባል እት መድረሰት ምራዱ የዐለ፡ ሀቱ እንዴ ኢሰሜሕ እለ ሀዬ እብ እዴ ኖሰ እት መድረሰት እግል ትእቴ ኢቀድረት። ፋጥነ እቅባለት እት መድረሰት ምንመ ትጸብር እበ ቅድረተ ትሰመሐ እት ሸቅል እንዴ ትፈረረት እብ ድራረ እግል ትዒር ላቱ ረቅበት ዐባይ ዐለት እለ። ጼዋሀ እግል ትድረሰ ኢአጀዘ እለ ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ ሱዳን ጌሰ ምነ ወእቱሀ አዝመ። ሐቀ እለ ሀታመ ግሳይ እት ቤት ለለትናብር ምን ኢገብአ፡ እተይ ኖሰ እግል ለሀሌ እለ ክምቡ ነፍሰ አትአመነት ወሸቅል እግል ትሕዜ አንበተት። በክት ሸቅል ሀዬ ትረከቡ፡ እት ውዛረት ተዕሊም ዲብ ምዴርየት ከርከበት እዳረት ደዋሒ ህምቦል ቀጨጭ መዐልመት አጀኒት ረውደት ገአት። እት ረአሱመ እትለ ትፈናተ ናይ ተእሂል ደውራት ክም ብሰር ዐቦት መንበሮ፡ አብደዮት ቅዊት ምን ዐባዩ፡ ለመሰል እት አሰማጥ፡ ከረን ወገለብ እግል ትሻርክ ገበይ ረክበት።

እት ህምቦል-ቀጨጭ እግል ክልኤ ሰነት ክም አድረሰት፡ አዜመ ሸቅል ብዕድ ረክበት። ለምዴርየት ፈሬዕ መሕበር ወጠን አዋልድ አንሳት ኤረትርየ ሰበት የዐለ እተ መክተብ እግል ልትፈተሕ እተ ተሐዘ ወእሉ እግል ትጸበጥ በቃዐት ብእተ እንዴ ትበሀለት ለመዝ እት ፋጥነ ትከረ። መስኡልየትለ ምዴርየት ክም ረፍዐት ሸቅለ እብ እዳረት ደዋሒ አመላየት አንበተቱ። ቀደም ለሀ ለመሕበር ለትሰጀለየ አንፋር ልግበእ ወለተአንበተ ሸቅል ሰበት የዐለ እሉ፡ ፋጥነ ለመክተብ ምን በሕ እንዴ ትበገሰት ገበይ እግል ተአጽብጡ ላዝም ዐለ።

ለመሰኡልየት ላኪን ዲብ በይነ ኢትለከፈት። መሕበር ወጠን አዋልድ አንሳት ኤረትርየ አቅሊም ዐንሰበ ወሐርመ ጋሸ-በርከ ለአግደ ሳንዳየ ገብእ እት ሀለ፡ እብ ዐባየ ምዲር ምዴርየት ምስለ በጥረ ወገበይ ወጎማት ሐበረየ። ሸቅለ ዲብ ተአነብት መስኡላት መሕበር ምን አቅሊም እንዴ መጸአ ሰደያሀ፡ ሙዲር ለምዴርየት አሰይድ ዐብደልከሪም እድሪስ ሀዬ ኖሱ እንዴ ጸብጠየ ሸዐብ እንዴ ጀምዐ እለ ሰሚናራት እግል ትውዴ ገበይ ለአጠፈሕ እለ ዐለ። “ክም ዕዱ መሕበር እንዴ ገብኣቱ ለሰዴኒ” እት ትብልተ ለተሐምዱ አሰይደ ፋጥነ። ሰልፍ ሸቅለ እብ ነዘሞት አንሳት እዳረት ደዋሒ አመላየት ዶል አንበተት፡ ለአንሳት ቀደሙ እጅትማዓት ላምዳት ሰበት የዐለየ ለእጅትማዐ እብ አጫቤዕ ለልትዐለበ አንሳት ሐድረያሀ። ላኪን እቡ ኢደንገጸት፡ እግልሚ ለአንሳት ቀደሙ አትፋዛዕ ገብእ እለን ሰበት ኢዐለ ወአሀምየት መትነዛም እት ሐቴ ላሊ እግል ልፍሀማሀ ሰበት ኢቀድረ፡ ክምሰልሀመ እሲት እት እጅትማዓት እግል ትሻርክ ዐተበተ ትትዐዴ ምን ኢነብረት “ ሀተን ሕሜት አለበን” እንዴ ትቤ ሸቅለ አተላሌት፡ እብ መልሄታየን ክም ልፍሀመ ሸክ ኢወዴት።

አሰይደ ፋጥነ ምን እዳረት ወጀብሀት እበ ረክበተ ሐብሬ፡ ምዴርየት ከርከበት 13 እዳረት ደዋሒ፡ 104 ዐድ፡ 8,769 ዕያለት፡ እብ ትንፋሰ 44 አልፍ 858 ሸዐብ ነብረ። ለበዝሐው ስካነ ብዳዊት ገቡእ እት ሀለው፡ ሑዳም እት እዳረት ደዋሒ አማላየት ብሌን፡ ገሌ ሕዳም ሳሆ ወምኖም ብዝሕ ለልብሎ ትግሬ ሀለው። ለምድር መካሪቱ ጽኖዕቱ፡ ፋጥነ ምን እለን 11 እዳረት ደዋሒ ክመ ልትሐዜ እግል ትብጸሐን ለቀድረት ወሰኒ እውቂት እተን ለሀሌት ምን አርበዕ እዳረት ደዋሒ ኢበዘሐ።

እት ሰነተ 2011 እተ ሸቅል ዶል ትበገሰት ከርከበት እት አቅሊም ዐንሰበ ሰበት ዐለት እዳረት ደዋሒ ያካሬዕ፡ ሃማሽ ድቡ፡ አመላየት፡ ህምቦል-ቀጨጭ ዲበን ተሐረከት። ህምቦል- ቀጨጭ ወየካሬዕ በዲረን ምስል አሰማጥ ንዙማት ሰበት ጸንሐየ ወእት ሰውረትመ አንሶም ወተብዐቶም ምስል ተንዚም ከድም ሰበት ዐለ፡ እግል ትጅመዐን ወትነዝመን ብዙሕ መታክል ኢሳደፈየ። ሀማሽ-ድበ ወአመላየትመ እብ ሰዳየት መሕበር ናይ አቅሊም፡ እዳረት ምዴርየት ወእዳርዩን ደዋሒ ክምሰልሀመ መሻይክ ሕሱራም እት ክል ምነን ምን 150-200 ለገበአ አንሰ አጊድ ትነዘመየ እለ።

ፋጥነ ለህግየ ሰበት ኢተአምረ ደለ እቱ ጌሰት እጅትመዕ መተርጅም እንዴ ነሰአት ትገይሰ። ሐቅ አንሳይት ሚቱ፤ እት መሕበር መትነዛም ሚተ መንፈዐቱ፤ አንሳት እት መጃልሰ፡ እዳራት ደዋሒ፡ መሓክም ደገጊት ለ30 ምእታይት (መሰለሰ) ክርሲ ከፎ ክም ትቀተረ እለን እግል ልፍሀመ፡ አካነን ኖሰን እግል ልጽበጣሀ ከፎ ክም ልትቀደር ሰሚናራት ወመሓደራት ትሀይበን። ለሕርየት ኖሰ ከፎ ትረከበት፡ መሻረከት አንሳት እት አምጽኦት ሕርየት ከፎ ዐለት እንዴ ትሸሬሕ፡ ምሔርበት አካነን ዐባይ ወእብ ሕሸመት ለትትአመር ክምተ ተአፍሀመን። ሀተንመ ለአማነት ናየን እግል ለአተላልየ ለትከረዐን ክም አለቡ፡ እት እጅትማዓት እግል ልሻርከ ወረሐን እግል ልጠውረ፡ እት ሸቅል እግል ልትፈረረ፡ ሰሀም እት ዳይ ወጠን እግል ለሀሌ እለን እተ ወድያሁ ጸገም ለከለአን ሀለ ምንገብእ ምስዳር ክም ትነሰእ እቱ ተሐብረን።

ሄራረ ክእነ ሰኒ እት እንቱ፡ ምን 2013 አሰክ 2016 እብ መሻክል ኖሰ ምን ሸቅል መሕበር በጥረት። እለን ሰለሰ ሰነት ለምዴርየት ወራት መሕበር እንዴ ኢገብእ እተ ሐልፈየ። እት ወሬሕ ኦጎስት ናይ 2017 ለምዴርየት እት አቅሊም ጋሸ-በርከ ለአቴታተ መስኡለትለ መሕበር አሰይደ ይሕደገ መሻክል ፋጥነ ሐል ክም ገብእ እሉ ወዴት ወእንዴ አተቅነዐተ እት ሸቅለ በልሰተ። ሸቅለ በዲረ ገበይ እጽብጥቱ ሰበት ዐለት ሀዬ አሰክ 1800 አንሳይት እግል ትነዝም ቀድረት። ደአም ለለአሰፍ ጋር ሀዬ ኢተሐገለ፡ ለንዙማት ዐለየ ቀደም እግል ኢሊበለ ወዕልበን እግል ኢልወሰክ እብ ፍንቱይ ብዳዊት ምን አብእሰተን መሐባልክ መጸአን ገብአ። ኢትፍገሪ ወኢትሻርኪ ሐቀ ትመጽእ እተ ዓይለት አከይ መቅሬሕ ለሀርሰ ወእሊ ወራት ነዘሞት አንሳት ሰድት ወድየ። እበ ዎሮ እንክር ሀዬ ሰእየት ለተሀይብ ሀሌት፡ እትሊ እያም ቅሩብ አሰክ 50 ለገበአ ሐዳይሰ ሻባት እግል ልትነዘመ ቀድረየ።

መሕበር ወጠን አዋልድ አንሳት ኤረትርየ አግደ እስትሰማሩ እት አፍካር አዳም ተቅዩር አምጽኦት ቱ። ዓሰ እንዴ ጸብጠ ለለሀይብ መሕበር እንዴ ኢገብእ ዓሰ ከፎ ክም ልትጸበጥ ለልዐልም ወነፍሰከ ከፎ ትረፈዕ ገበይ ለልሐብር መሕበርቱ። እትሊ መሕበር እብ መትነዛም ለትረከቡ ርዝቅ ዱሉይ ኢሀለ፡ ርሕከ እንዴ ደመንከ አብካት ከሊቅ ወክሉቅ ለሀለ አብካት እት መዓል ሰኒ አውዐሎት ሰበት ለዐልም ላኪን ዕንታት ወአፍካር ለለፈትሕ መሕበርቱ። ፋጥነ ዕልም አሳሰ ዐቦት ክምቱ ሰበት ተአምን ለአንሳት ምነ ፍቱሕ ሀለ ባባት ተዕሊም ከፎ ክም ከሰባቱ ለተሐሰብ። አዋልድ እብ መሕገዝ ኣላት ምህሮ ምን መድረሰት እግል ኢለትካርመ ከራሪሰ ለረክበ እቡ አግቡይ ትባስር። ንየተን ለለሰኔ መትናየቲ እግል ልርከበ ሀዬ ትፈቴ። እግል መሰል ዲብ አግማይት ቅዊት ለአበድየ ለሀለየ እማት እግል ልትናየተ መስኡለት አቅሊም ወርኢሰት መሕበር ለአልበሰያሀንቱ ልወይ ሰኒ ትበሰጠት እሉ። ክል ዎሮ እሊ መስል አትናያት እግል ሌዴ እለን ሀዬ ትሰኤ።

ልተላሌ

ሐብሬ ምን ውዛረት ዓፍየት

ውዛረት ዓፍየት ክም አተላላይ ናይለ እት ኖቨምበር 2018 ሕማም ኒፎ/እምካኒፎ እት መራቀበት እግል ልእቴ እብ ደረጀት ወጠን ለወዴተ ፋይሐት ፊራሮ ፍድኢት፡ የም ዓመት ሀዬ ሀዬ ሕማም ኒፎ ወሩቤለ ምን ደረጀት መራቀበት እት ደረጀት አሰረቶት እግል ትትዐዴ ምን 24 አሰክ 28 አፕሪል ወጠንያይት ፊራሮ ፍድኢት ኒፎ ወሩቤለ ክምሰልሀመ ተውዚዕ ቪታሚን ኤይ እግል ቲዴቱ።

እትለ ፊራሮ ለልትከተቦ መንቶም?

- ክሎም ምን ሴዕ ወሬሕ አሰክ ሐምሰ ሰነት ለዓማሮም አጀኒት፡ ከርት ክታበቶም ዲብ ልትረኤ፡ ክም አትሐዘዮቱ ፍድኢት ኒፎ ወሩቤለ እግል ልትሀየቦቱ።

እት ረአሱመ

- ክሎም ምን ሰሰ ወሬሕ ወለዐል ወምን ሐምሰ ሰነት ወተሐት ለዓማሮም አጀኒት እብ ከርት ክታበቶም ዲብ ንቅጠት ፍድኢት እንዴ መጽአው ቪታሚን ‘ኤይ’ እግል ልትሀየቦቱ።

ፍድኢት ኒፎ ወሩቤለ እትለ ኢነት እለ እግልሚ አትሐዘ?

1. እግለ ቀደም አዜ እብለ ገብአ ምስምሰ ፍድኢት ኒፎ ወሩቤለ እንዴ ኢነሱእ ለተርፈው አጀኒት እግል ልትከተቦ፡
2. እግለ ቀደም አዜ እንዴ ትትፈደአው ታመት ሒለት ዳፍየት ለሕማማት ለኢጠወረው እብለ’ ፍድኢት አዜ ታመት ሒለት መዳፈዐት ለሕማም እግል ተሀሌ እሎም ሰድየት፡
3. ምን መዐደይ ሕዱድ ለለአቴ ሕማማት ኒፎ ወሩቤለ እንዴ ራቀብከ መትመዳድ ፍድኢት እት ዝያድ 98 ምእታይት ክም በጼሕ ወሕማም ኒፎ ምን ደረጀት መራቀበት ዲብ ደረጀት አሰረቶት ክም ልትዐዴ ውድየት።

እብ አሳሰ ለተሀደገት ሐብሬ፡ ክልኩም ዋልዴን ወሬፍዐት መስኡልየት አጀኒት ምን ሰሰ ወሬሕ አሰክ ሐምሰ ሰነት ለዓማሮም አጀኒትኩም፡ ምን 24 አሰክ 28 አፕሪል 2024 እተ ትገብእ ፊራሮ ፍድኢት ወተውዚዕ ቪታሚን ኤይ፡ እት ቅሩብኩም ለሀሌት መአሰሰት ዓፍየት አው ናይ ዶሉ ንቅጠት ፍድኢት፡ ከርት ፍድኢት እንዴ ነሰአኩም እግል ትምጽኡ ወአጀኒትኩም እግል ተአክትቦ ውዛረት ዓፍየት ተሐብር።

ዓፍየት አጀኒትነ እብ ፍድኢት ነአድምን!!

ፍሬ ካድም

ህጅክ ምስል መመቅረሐት ወዋቅያም ሐረስቶት ዐማር ተመር

1ይ ክፋል

“እት ቅሩባት፡ ዐደድ ዕጨይ ተመር ዐድነ አስክ ሰነት 2030፡ እት ሰለሰ ምእት አልፍ ክም ልትወቀል ውድየት ቱ። ጠለባት ተመር ቀበት ዐድነ እንዴ አድመንነ፡ አስክ ተሰዲር እግል ነአተጅህ ወዲብ እድንያይ ሱግ እግል ንትጃገር ህዬ ለናይ ረዩም ህደፍና ቱ” ልብል እት ወጠንያይት መአሰሰት ብሑስ ሐርስ ሐልሐሌ፡ መስኡል ውሕደት ዕልም-ቴክኖሎጂ ሕያያም (Biotechnology) ወመመቅረሓይ ወጠንያይ መሸሮዕ ሐርስ ተመር አሰይድ ሙሴ ምቃዱ።

አሰይድ ሙሴ፡ ዝያድ ዕስረ ወሐምስ ሰነት ተጅርበት ሸቅል ለቡ ውቁል በዐል መቅደረት ሐርስ ቱ። እት ሰነት 1973 ዲብ አስመረ ትወለደ፡ ዐበ ወደርሰ። እት ሰነት 1998 ህዬ፡ ምን ጃምዐት አስመረ እብ ዕሉም ነባት እብ አወላይ ዲግሪ ትደሐረ። ምስል አንፋር ሳምናይት ደውረት ክድመት ወጠን ድሩስ አካዳሚ ወተድሪብ ዐስከሪ ክም ነስአ፡ እብ መጃል ሐርስ እሰልፍ እት ኮር 2001 እት መሸሮዕ ሐርስ ጨጋሪት (ምዴርየት መንሱረ) ክድመቱ ህበ። ሐቀህ ዲብ ሰነት 2001፡ እት ወጠንያይት መአሰሰት ብሑስ ሐርስ ሐልሐሌ እንዴ ትየመመ፡ ነፈር ወመስኡል ውሕደት ብሑስ ሐምሌ ወፍሬታት እንዴ ገብአ ሸቁ ሐቀ ጸንሐ፡ አስክ ደውለት ህንድ እንዴ ጌሰ ናይ ካልኣይ ዲግሪ (ማስተርስ) ድራሰቱ ዲብ ዕሉም-ቴክኖሎጂ ሕያያም ወደ ወምህሮሁ እብ ሰርገል አትመመ።

ምን ሰነት 2010 አስክ አዜ ህዬ፡ መስኡል ውሕደት ዕሉም ቴክኖሎጂ ሕያያም እንዴ ገብአ፡ እት ዐባዩ በራምጅ ብሑስ ድንሸ፡ በናና፡ ጸብር፡ ድንሸ-ጥዑም ወተመር ሸቀ ወአሸቀ።

አሰይድ ሙሴ፡ “እት ገማል ተመር ትተብዕዉ ለጸንሐኩም አግቡይ ሸቅል ሚ መስል?” ለልብል ሰኣል ክም ወጀህነ ዲቡ፡ “እት ዐድነ ኤረትርየ ተመር እብ ሰለሰ ገበይ ቱ ለልትባዘሕ - እብ ዘርእ፡ ምን ውሸዕ-አቅሹን ወእብ ራዐዮት- ሴላት (Tissue Culture) ለዐበ ብቅል እንዴ ወተድኩ። ሰልሲተን አግቡይ ሐቴከ ናየ ሰኒ ወእኩይ ጀዋንብ ቡ። እብ ሸትለት ዘርእ፡ ለትዳቀለ አስል ለቡ ተመር ነአፈፈ። እሊ በሰር ዘርእ ወክድ በሌዕ። ለልአተግኔዕ ፍሬ እግል ነአቴ’መ፡ ናይ ሕምሰ ምእታይት በክት ለህሌ እግልነ። እብ ውሸዕ-ቅሸን (ሸለዕ) ምስል እግል ልትባዘሕ ወልዕቤ ቀድር። ላኪን ዲብ ኢነት ሸቲሉ ምሸክለት ዐደዮት ሕማም እተ ብዕድ ዕጨይ እግል ልሰብብ ቀድር።

እብ ናይ ብሑስ ራዐዮት-ሴላት ለበቅለ ዕንጌሸ ተመር ዝርአት ህዬ፡ እብ ተማሙ ዓፍየቱ ለትአከደት ዕጨይ ተመር ብዞሕ እግል ንሸተል ለልአተቅድር ዕልማይ - በሰር ምንማ ቱ። ለዘርእ ምን ድወል ካርጅ ሰበት መጽእ፡ ለትአፈግሩ ዲቡ ማል ቀሊል ኢኮን።”

“ውዛረት ሐርስ ማል ብዞሕ እንዴ አፍገረት አጅናስ ተመር ወጂብ እት ተአመጽእ ወእብ ውሸዕ-አቅሹን ዲብ ተአትባዘሕ እት ሐረስቶት እምበል ድፎዕ እብ ለሀ ትወዜዕ ጸንሐት ወህሌት። ለቀደም እለ ሐረስቶት ልተብዕወ ለዐለው ገበይ፡ በሀለት ፍጾ እንዴ ዘርአከ ገብእ ለዐለ በሰር፡ ምን ወቅት እት ወቅት ልትቀየም ጸንሐ። ናይ ወቅት ወተዐበት ከሳር ዐለት እቱ። አዜ ላኪን ሕኩመት እሊ ለኢለአትሐዜ ጅረስ ወተዐብ እት ሕሳብ እንዴ ኣቴት፡ እብ ቲሹታት ለዐበ ወእብ ቅሸን ለልትዘረእ ዕንጌሸ እግሉ ሸትለት አውለውየት እንዴ ሀበቱ እብ ክምሰሌሁ እንሸቄ ህሌነ። እብ ክሱስ እሊ ህዬ፡ እት ኩሎም ለከስሶም ጀሃት ለሀለ ፈሀም ሕበር ወአምር ልትወቀል ክም ሀላቱ ለነአምን። አስክ እለ ህዬ፡ ናይ 28 ሰነት ተጃርብ ካሰባም ህሌነ። እት ዐድነ፡ ሐርስ ተመር ልሙድ ወእሙር ይዐለ።

ሐረስቶት እት ሐርስ ተመር ክሰአት- ማል ጀላብ እግል ሊደው ለኢለአትካርም ሸቅል ትሩድ ሸቄነ። እብ ሑዳም ሕሱራም ሐረስቶት ለትብገሰ ቀሪም ሐርስ ተመር፡ አዜ መክሰባይ ክም ቱ ልብ ለከረው እሉ ብዝሓም ሐረስቶት እግል ልትከሰአ ዲቡ እኑቡታም ህለው” ለልብል ተውዴሕ ወሰኬነ አሰይድ ሙሴ።

ህቱ እንዴ አትለ፡ ኤረትርየ ወጠንያይ መሸሮዕ ተመር ዋሴዕ እንዴ አትብገሰት፡ እግለ ህለ እለ ጋድሞታት ርሒብ ወእብ ፍንቱይ ለዋዋት በሐር ቀየሕ እት መስለሐት ገማል ሐርስ እግል ተአውዕሉ ቱ ትትጻገም ለህሌት። ተመር ውቅል ከሃሎ ማይ-ሐስመት፡ ጀሐር ወእኩይ ተየልል ሓለት ጀው ለደቅብ ሰኒ ምህም ነባት ቱ። እተ ባካቱ ናይ ኖሱ አትሳናይ ድዋር ከፊፍ (Micro-environment) እት ከልቅ፡ እት ሐንቴሁ ለትፈናተ ሐምሌ ወፍሬታት እግል ልፍሬመ በክት ለህይብ። ተሐድያት ሰቦት ወመትባዳል ሓለት ጀው እት ጋብሆትመ ተረት ዛይደት ቡ። ሐቴ ዕጨት ተመር፡ እት ኦሮ ሖል 200 ኪሎግራም ምን ህወእ ክሶሕ እግል ትስሐብ ወእት አካኑ ኦክሰጅን እግል ትጠልቅ ክም ትቀድር እብ ብሑስ ለትአከደት አማን ተ። ተመር እት አጅያል ለልትዐዴ ርዝቅ ወጠን ቱ። እብ ፍንቱይ እግለ እት አጥራፍ በሐር ለነብር ገቢልነ፡ ምህመት ዔማት እተይ እግል ልግበእ ቀድር። አብኳት ሸቅል ወመቅደረት ምህነትመ ለአደምን።

እት ገማል ተመር እኩራም ለህሌነ እግል ልምሰል እትነ ቀድር። ላኪን፡ እሊ አደጎት እግል ኖሱ፡ ምን ተጃርብ ናይለ እትሊ መጃል መሻሬዕ ተመር ሰኒ ለሄረረየ ድወል፡ ተቃርብ ለገብእ እግልነ ተጃርብ ሰኒ እግል ንሕሬ አተቀደሬነ። ፍጾ እት ዘርአ ምን ሰነት 1996 ለአንበተ ሐርስ ተመር እግል ልትወሰዕ፡ ወክስአት-ማል ዐባይ ገብአት። ሐቀሁመ እት ሰነት 1998፡ እት ብሪጣንየ እብ ሕፍዝ እብ ራዐዮት ቲሹታት ለዐበ አሸትል ናይ 11 አጅናስ (አስል) ተመር እንዴ ትገረሀ እት ሐረስቶት ትወዘዐ። ውዛረት ሐርስ ክም አሰይድ ዐብደለ ሰዊልሕ ወመምህር መልኣኬ ለመስሎ ሐረስቶትመ ምን ሕኔት እብ አግቡይ ለመድ፡ ዕልማይ አምር ወተጃርብ እግል ልክሰቦ አስክ ዱለት ቴኒዝየ ነድአቶም። ምስል ብዞሕ አምር ሐርስ ተመር ተኣመረው ወሸቀውመ እቡ። እምበል እሊመ፡ ሕኩመት ምስል ሰብ ሸርኩተ እት ትትሳዴ፡ ምን ድወል ካርጅ እብ ብሑስ ራዐዮት-ቲሹታት ለበቅለ አሸትል አግርሆት አተሳሌት። እት ሰነት 2006 ምን ቀጠር ወእማራት ለመጽአ እሊ ለሀደግናሁ አሸትል ተመር እት ሐረስቶት ትወዘዐ። ሐቀ ክልኤ ሰነትመ ምን እማራት ለመጽአ ነፍሱ ሸትል ተመር እት አቅሊም ግብለት በሐር ቀየሕ ወመሸሮዕ ሐርስ ፈስኮ ናይ ጋሽ-በርከ ትሸተለ። እብ ዓመት አስክ እለ ዝያድ 23 አልፍ ምን ድወል ካርጅ ለትገረሀ ሕሩይ ሸትል ተመር እት ሐረስቶት እንዴ ትወዘዐ ሸቱል ሀለ። ግድም፡ ገሌሁ ህዬ ፍሬ እግል ለሀብ እንቡት ሀለ።

ለዲብ ወዝያት ወአትባዝሖት አጅናስ ዘርእ ተመር ወጂብ ዶር ሰኒ ለቀደመየ መራክዝ ሸትል ህዬ ሰለሰ ተን። መርከዝ ሸትል ባጽዕ፡ ጋሕቴላይ ወሐልሐሌ። ለሐሰ ለምን መአሰሰት ብሑስ ሐርስ ሐልሐሌ ለመጽእ አሸትል ተመር ደማነቱ ወዓፍየቱ ለትአከደት ምንመ ገብእ፡ እተ ብዕድ መራክዝ ሸቲል ዐድናመ እብ አግቡይ ፍሑስ መራዐየት ሰኔት ቱ ለልሐልፍ። እተ ሳብተት አካኑ እንዴ ኢብጹሕ ህዬ፡ መርዒት ሰኒ ቱ ለገብእ እሉ። አሸትል ዲብ እዴ ሐረስቶት እብ ዋጅብ እግል ልብጸሕ ለገብእ ሐሲሰ ወብሑስ ሀለ። መዳሊት ናይ ክል ናይ ብሕቶት ሐረስታይ እብ ሰብ መቅደረት ልትአከድ፡ ለትአትሐዜ ምክር ወሐብሬ ህዬ ልትሀየብ። ክእነ ለመስል ሸትል፡ ብቀዕ ለትበሀለ ከለትፈረገ ሐረስታይ እግሉ ሌጣ ቱ ለልትሀየብ። እት ነዘሞት ተእሂል ወዐለሞትመ ክሰአት-ማል ብዝሕት ገብአት። እሊ መጃል ለከስሶም ሐረስቶት፡ ደረጀቱ ለዐቅበ ምህሮ ተሀየበዮም።

አሰይድ ሙሴ ፍቃዱ

እብ ውዛረቶት ሐርስ ለልዲሌ ዓመውድ

ሽባብ

ዶ/ር ዑመር ዑስማን

ወለፍ ለልትብሀል ሰኒ ልግበእ ወእኩይ፡ እግል ሐቴ ሓጀት ምን ዐድድ ወለዐል እብ ንስአት አው ሸቅየት፡ እት ረዩም ወቅት እምበልሀ እግል ትሸቁ ሐቀ ኢቀደርከ ለመጽእ ለመድ ቱ። ለወለፍ ራቅበከ ወሰውገከ፡ እግል ምከ ወገሮብከ እንዴ ሓሰረ ሀዬ እት ሐንቴሁ ክም ትነብር ወዴከ። ምን ናይ ዶሉ መሻክል እግል ትስኬ እት ትብል ለአቴካሁ ሀዬ፡ እት ናይ ዲመ ሐስር ናዩ ወአከይ መንበረት ተአቴ።

ወለፍ ለበዝሐ ወቅት፡ እብ ጨቅት ስነት፡ በጴሕ ክም ገአከ እግል አርአዮት፡ ምመሰሊን ወዐባዩ አንፋር ወድዉ ዶል ትርኤ፡ ዲብ ዓኢሉቶም ወልፋን ነፈር ሐቀ ሀለ፡ ወእተ ክምሰልሁ ምን ናይ ዶሉ ጨቅት ወሸቀላት ሕር ወዴ ለልብል ፍክር ሰበት ሀላቱ፡ ሽባብ እት ዕምር ንእሾም ለለአነበቱ።

ልግበእመ ዲኢኮን፡ ወለፍ ናይለ ገአ ሓጀት፡ ምን ናይ ዶሉ ጨቅት ለለአድሕን እንዴ ኢገብእ እት ናይ ዲመ ዐዛብ፡ ጨቅት፡ ኢራሐት ዲሚር፡ ትዕሰ ወከሳር ቱ ለከሬኑ። ከምን እሊ እንዴ ኦትሌነ ምህም ጽበጥ ትንባክ ወሰጃር ላቱ ኒኮቲን ለከሰሰ ክቱብ ልተላሌ፦

ኒኮቲን እት ቀጠፍ ትንባክ ለልትረከብ፡ ምህም ጽበጥ ናይ ትንባክ ወሰጃር ቱ። ኒኮቲን(ትንባክ)፡ 6000 ሰነት ቀደም መሕበራይ ዘበን እት አምሪከ ትረከበ ወምነ አያም ለሀይ ሀዬ፡ ዕጨይ ትንባክ እግል ልትዘረእ አንበተ።

ብዝሓም አንፋር መጨሩ ወክም ሰጃረት ለአተኑ ምንመ ዐለው፡ ምን ምጅተመዕ ብዝሕት መቃወመት ድድ መትነፈዐቱ ትትቀደም ዐለት። ትንባክ ምን ምግባይ ዘበን ኦስክ ሰነት 1600 እንዴ አንበተ ክም ደወ ሕማም ቀጽ ወድድ መዳፍዐት እክል ምን ቅንቅን ነፈዕ ነብረ።

ትንባክ አሮብዩን ምን ሰነት 1559 እንተ አንበተው እግል ልትነፈያ እቡ አንበተው ወትንባክ ለትብል ስም፡ እብ ላቲን ስም ናይ ዕጨት ትንባክ "ኒኮቲና ቶባኩም" ሰበት ገብአት ምነ ለትነሰአት ተ። እት ሰነት 1560፡ ሰፊር ፈረንሳ እት ፖርቱጋል ለዐለ፡ ጂን ኒኮተደ፡ ምን ፐርቱጋል አስክ ሹም ፈረንሰ ዘርእ ትንባክ ለአከ እቱ፡ ወምን እለ አምዕል እለ ለሰም ትለመደት።

ሐቀ ካልኣይ ሐርብ እድንየ ሐድ 2500 ቶን ለገብእ ኒኮቲን ክም ድድ ሐሸራት ከርበ። ሐቀ ሰነት 1980 ላኪን መትነፈያት፡ ክም ድድ ሐሸራት፡ እት ልውሕድ ጌሰ። እሊ ሀዬ እብ ሰበትለ እተ ወቅት ለሀይ ለአንበተ ረኪሰ ደወ ባልዒን ቱ።

ትንባክ ሐቴ ምነ ዴረት ዕጨይ እት ገብእ፡ ሐድ 5% ምን ጽበጥ ዕጨት ትንባክ፡ ኒኮቲን ቱ። ኒኮቲን እግል ወድ አዳም ለኢትገብእ ፈርሐት እንዴ ከልቀ ክም ኢሰክቦ ወኢፈዝየ እብ ውድየት፡ ወጨቅጥ እብ አንቀሶት እት ደሐን ሓለት ክም ለሀሉ ለወዴ ዴራይ ወለፍቱ።

ሐቴ ሰጃረት ምን 10 ኦስክ 20ሚ.ግ ጽበጠ፡ ኒኮቲን እት ገብእ፡ ምን እሊ ለሐቴ አው ክልኤ ሚ.ግ እብ ነፍሰነ ልሰሐብ። እብ ነፍሰነ ለልሰሐብ ወለ 1 አው 2 ሚ.ግ ልግበእመ እንዲ ኢኮን፡ ቅያስ ኒኮቲን እት ትንባክ፡ እት ዐይነት ለእንሰትየ ሰጃረት ወለሸቁቱ ሽሪከትመ ልተንከብ። ሰበቡ፡ ሰረን ሽሪካት እተ ለሸቅያሁ ሰጃር ብዞሕ ጽበጥ ኒኮቲን ለእትየ።

ኒኮቲን እግል ረዩም ወቅት ሐቀ ነሰአካሁ፡ ለለአወልፍ እት ገብእ፡ እሉ ሐቀ ኢረከብከ ክም ምራድከ፡ እግል ትሸቁ ኢትቀድር ወእግል ትሕደጉመ ምን ተሐዜ ክቡድ ቱ። ክመ እት አንበቶቱ፡ እብ ቀሊል ለለሐድግ ወለፍ ኢኮን።

ኒኮቲን በሀለት ጽበጥ ትንባክ ወሰጃር፡ እምበለ እት አምዕላይ መንበሮለ ነፈር ወዓኢሉቱ ለለአመጽኡ መሕበራይ መሻክል፡ እት ዓፍየተ ነፈርመ፡ ብዞሕ መሻክል ለአመጽእ። ገሌ ምኑ ምን እንረኤ፡

ጨቅጥ ደም ክም ወሰክ እብ ውድየት፡ ፈሸል አው ኢረኪብ ደም እት ሐንገል ሰብብ። እሊ ሌጠ እንዴ ኢገብእ እት ዐምሳት ወለ ልትወለድ ዐልቀት ደረር ለአጀሬ። ሐቀ ብዞሕ ወቅት ነሰአናሁ ሀዬ፡ ሕማም ስርዐት አተንፈሶት ወምክነ እግል ልሰብብ ቀድር።

እት ሰነት 1990 እት ካሊፎርንየ አምሪከ ለትትረከብ መአሰሰት ዳፍየት አጥራፍ እግል ኒኮቲን ምስለ ቁትለት ለልትብሀሎ ዴረት ቀመማት ሰጀለቱ ዐለት። ኒኮቲን መብዝሑ ወቅት ክም ለለአፈዜዕ እንዴ ትብሀለ ምንመ ልትነሰእ፡ እት ሰሮም አንፋር ላኪን ክመ ልትሐዜ ፍገሪት አለቡ። ከባደት ለአነቅስ ወሸውሀት ደብእ።

ክመ እት ለዐል ለተሀደገ፡ ትንባክ ምን አምኣት ሰኖታት እንዴ አንበተት እት ድወል ምውዳቅ ጸሓይ ክም ዓዳት ምንመ ጸንሐት፡ እት 21 ክፈል ዘመን ላኪን ክም ዴራይት፡ ዓፍየት ወእቅትሳድ እንዴ ገአት'ቱ ለትትረኤ። ትንባክ እብ ሰልአሰ ገበይ ትዳሌ፡ ክም ሰጃረት፡ ክም ሰፈት፡ ወእብ ኣንፍ ለልትነሸዕ፡ ወእት ክለን ሀዬ ኒኮቲን ሀለ።

ሰጃረት ወትንባክ (አግደ ጽበጠን ኒኮቲን ቱ)፡ አሳስ ናይለ እግል ንዳፍያም ለእንቀድር ሕማማት እት ሽባባት ክምተ አኪድ ቱ። ለትአሰፍ ሓጀት ምን ተሀሌ ላኪን፡ እተ ለጠወረየ ድወል ዕልብ ለሰጃር ሰቱ ሻባብ እት ነቅስ ገይስ እት ሀለ፡ እተ እት ገበይ ተጠውር ለልትረከበ ድወል፡ ክም ኤረትርየ ሀዬ፡ እት ወስክ ገይስ ሀለ። ብሑሳት ክመ ለሐቡሩ፡ እት ሐቴ ሰጃረት ለምህም ጽበጠ ኒኮቲን እት ገብእ ብዕዳም፡ ሐድ 2000 ለትፈናተው ቀመማት ክም ሀለው ልትሸረሕ።

ትንባክ ወሰጃር ለሰቱ አንፋር እብ 10% ዝያድ ምነ ኢሰቱ አንፋር እብ ሰረጣን ልደመየ ወእብ ርክስ ከርሸት ወአምዓይት አጊድ ልትደምየ። እት ወቅት ዕምስነ ሰጃር ለሰትየ እማት እግለን ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ እግለ እት ከብደን ለሀለ ጥፍልመ ክም ደራሁ እግል ለአምረ ወጅብ። ምን ሰጃር ለሰትየ እማት ለልትወለዶ አጥፋል ሚዛኖም እብ ሐድ 170 ግራም ነቅስ ወእት ከብድ እሞም እት ሀለው እግል ሊሞቶ ዐቢ በክት ሀለ።

ኒኮቲን ምህም ጽበጥ፡ ትንባክ ወሰጃር እት ገብእ፡ ናይ ዶሉ ፈርሐት እንዴ አምጸአ እት ናይ ዲመ ሐዘን ለሸምም ወለፍ ሰበት ገብእ፡ ክም ሽባብ ምን እሊ ዴራይ ወለፍ ነፍሰነ እግል ነአሪም፡ ንክረዕ ወጠባይዕነ እግል ንቀይር ወጅብ፡ ፡ ወሐቀ እተ ሀቱ ለለአመጽኦም መሻክል ባጽሓም ሀሌነ ሀዬ፡ ምክር ወሰዳይት ኤምረት እግል ንሕዜ ብነ።

ኒኮቲን

ዩስፍ እድሪስ አሚር

ሐዘን ወግርመት

10ይ ክፈል

ኬትባይ = ያሱናሪ
ተርጀመት = ዩስፍ እድሪስ አሚር

ኡኪ ፈከረ፡ “እሊ ሩዝ ሰኒ ጡዑም ቱ። ምን “ካንሳይ” ማጽእቱ ገብእ”፡ ለከባይብለ ሩዝ አሰር አሕድ ላውሹ ዐለ። ጨወት ዐደድ ክፋየት ዐለት ዲቡ። ብዝሕት ኢዐለት ወሕድት።

ኦቱኩ ወለት ዐስር ሰቦዕ ሰነት ዲብ እንተ ወሐቀ ሸክሌ ሸሀር ምነ ሸፍዐትለ ጀናህ ወለጀርቤለ እንትሓር፡ ዲብ ዕያደት ናይ አምራድ ነፍስ ሕጅዝት ዐለት። ወለ ቁርፈት ለዲበ ድብእት ዐለት፡ ለሸባቢከ እብ ሐጻይን ሱዱድ ዐለ። ኡኪ ለከበር ምን እም ኦቱኩ ሰምዐዩ። ላኪን ምስለ ሸንብሬበት እግል ልትሃጌ ኢትሰመሐ እሉ። ለእመ ህዬ ክምእነ ብህለቱ ዐለት፡-

- እበ መትሐላለፊ ምን ረዩም እግል ተአቀምተ ትቀድር። አነ ላኪን ክምሰልሁ ምን ኢትወዴ ወሐሬኮ። ለሓለት ለአዜ ህሌት ዲበ ምን ኢትርእየ ወሐሰ እብል። ወህታመ ኣመረተከ ምን ገብእ፡ ሰኒ ወአማን እግል ትትረበሸ ወትትሐየር ቱ።

- ምን ትርኤኒ ተአምረኒ መስለኪ?

- እምበል ሸክ፣ እለ ዲበ ክሪት ለህሌት ሓለት እብ ሰቡብከ ኢኮን?

ኡኪ በሊስ ኢህበ።

- ላኪን ለዐቅለ ነሲሕ ህለ። ለሐኪም አክባረ እት ለህይበኒ ሰአየት ህቤኒ። እግል መደት ሐጫር ምን ኢገብእ ብዙሕ ክም ኢለአጸንሐ አሰአሌኒ።

ሐቀ እለን ዛየታት እለን፡ እም ኦቱኩ ክም ነፈር ለጀኔታይ እት ሕቅፉ እንዴ ጥብጠ ከነካንኩ ለህለ ለትመስል ሐረከት ወዴት።

- ህተ ወለተ ተሐዜ ህሌት። ኣላ እለ ንኢሸት ለመስኪነት እለ!

ሐቀ ሰለስ ሸህር ኦቱኩ ምነ ዕያደት ፈግረት፡ ወእመ እግል ኡኪ እግል ትርከብ እንዴ መጽአት ከክምእነ ቴለቱ፡-

- መንባዬ ኡኪ፡ አነ እሲት ወውላድ ክም ብከ ኣምረት ህሌኮ። ኦቱኩመ እተ ወቅት ለእቱ ተኣመረተካተ እሊ ቃውየቱ ዐለት ኢመስለኒ። እብሊቱ አነ ዕይን እግል ኢህሌ እት ርሕዬ ሸክ ለእወዴ። ዲብ እሊ ዕምር እሊ ወአነ ዝሩፍከ ሰኒ ኣምረተ ዲብ አነ፡ እሊ ለመስል ጠለብ እግል እቀድም እትከ ...

ኡም ኦቱኩ ተአርዐዴ ዐለት።

- ... ላኪን፡ እለ ወለትዬ እግል ትህደየ ኢትቀድር?

ዕንታተ አናብዕ ዓቅር ዐለ። ረአሰ እንዴ አድነነት እብ ሐለት አንያበ ተሐራቅም ዐለት።

ኡኪ ሰኒ ማጽጽ እት እንቱ ክምእነ በልሱ፡-

- እሊ ሐሰቡ ለዐልኮ ጋር ቱ።

- እንተ እለ ህግያዬ ባልከ ምን ኢተሀይባመ ሕር እንተ። ወአናመ፡ ክመ ወለቼ መጅኑነት ምን እመስል እትካመ ሐቅካቱ። እሊ ጠለብ እሊ በታተን ሐቀ እለ ይእጠልቡ ምንከ። አነ እግል ኦቱኩ አዜ አዜታይ ህደየ ኢኮን እብለከ ለህሌኮ። ህተ እግል ክልኤ ሰነት አው ሰለስ፡ አውመ ሐምሰ፡ አውመ ህዬ አሰክ ሰቦዕ ሰነት እግል ትታኬከ ትቀድር። ህተ ምነ መታካይ ሰኒ ለለአምረ አዋልድተ፣ ወዕምራመ ምን ዐስር ሰቦዕ ሰነት ወለዐል ኢህለ።

ኡኪ ለህግያህ እት ለአተንሴ ለሐሰብ ዐለ። እብ ልቡ “ኦቱኩ እሊ አደበ ለሕፉን ምን እመ ናስአቱተ መስለኒ” ቤለ።

ሰነት እንዴ ኢተሐልፍ እም ኦቱኩ እት ቶክዮ ለዐለት ቤቶም

እንዴ አዝቤተ፡ ከምሰል ወለተ አሰክ ክዩቶ ነክሰት። ኦቱኩ ዲብ ክዩቶ እት ኦሮት ናይ አዋልድ መዕሀድ እንዴ አቴት ዲቡ ሐቴ ሰነት አብዴት። ሐር ምነ መዕሀድ ክም አዝመት እት ሐቴ መድረሰት ናይ ፈን ረስም ትሰጀለት።

ተቅሪበን ሐቀ ዕስረ ሰኖታት። እብ መናሰበትለ ሰነት ለሐዲሰት ምሰል እንዴ ገብአው እግል መደወን ናይ መዕበድ “ሸዮን” ሰምዐው። ወነብረ ብርድት እተ ገጠር ለበለዐ ሀበቱ። ኡኪ እለን ነበሪት ለኦቱኩ ሸቁተን እሉ፡ ነበሪት ክዩቶ ለተቅሊድያት እብ ግብአተን እት ለሐሰብ፡ እግል ልቀም እበ ክልኦት ዕጫይ አሰክ አፉሁ ደንከን ዐለ። ዲብ ፉንድቅ ምያኮ እተ ዐለ እቱ ወቅት፡ ምሰል ወጅበትለ ፍጡር ግጥዐት ናይ “ዙኒ” ሃይባሙ ዐለው። ላኪን ለናይ አማን ጠምጠም ናይለ ነበሪትለ ሰነት ለሐዲሰት፡ ዲብ እለ ነብረ ለብርድት ረክበዩ፣ ዲብ ካማኩረ። እብ ሙናሰበት ዒድለ ሰነት ለጀዲደት ልትቀደመ ለዐለየ ወጅባት ነበሪት፡ ኩሉ ለናይ ያባን ሰፈተን እብዱያት ዐለየ። ወምን ክትርለ መትነወያተን እብለ ሱወር ለሙለወነት ለእተ ናይ አንስ መጀላት ለልትረአየ ለአትፋቅደ ዐለየ።

ኦቱኩ ረሳሚት እብ ግብአተ፡ ክመ ለሸንብሬበት ለደረሳይተ ቤለተ፡ እብ ገሌ ዝያሮታት እግል ትቅነጽ ላዝም ዐለ። እሊ ክምእነ እት እንቱ ላኪን፡ ምን ወቅተ ሐምሰ አውመ ዐስር ሐምሰ ደቂቀት እንዴ ገርበት፡ እግል ኡኪ አሰክለ መሐጠት ምን ትሳርሑ ሴመ ወኢነቅሰ ምነ። እሊ ህዬ እምበል ሸክ ክመ ማሌ ምሴት እተ ፋንዱቅ ለወለት ለነድአተ ዲቡ፡ የምመ አሰክለ መሐጠት ለወለት እብ ንድአተ፡ እግል ትትራየሙ ሰበት ሐዜት ሌጣ ቱ። ማሌ ምሴት ካይኮ ወለክልኤ ሸንብሬባት ዲብ ሀለየ፡ እግለ ቀዳሚቶም ምስል ኦቱኩ ለለአትፋቅድ ጋር እግል ልውዴ፡ እግል ርሑ ኢሰምሐ እለ። ላኪን እት ፍንጌ ክልኢቶም ገሌ ጃዝብየት ክም ዐለት ሸዐረ እበ። አዜመ እሊ ድራር እሊ ነፍሱ ለእሕሳስ ለሀይ እሉ ከልቀ ዲቡ። ለገጠር ዶል ሀንቀላቀለ፡ ኡኪ እበ ረሐትለ እዴሁ እግለ ግዛዝለ ሸባክ ደግደገ። ሐር ላኪን ካይኮ የምክን ኢትሰምዑ ሰበት ፈርሀ፡ እግለ ግዛዝ እግል ክልኦት ሰንቲሜተር ገጹ ተሐት እንዴ ሸልሀተዩ ክምእነ ቤለየ፡-

- ናይ ደንንበ መረት፡ እት ኩሉ ለእሉ ወዴኪ ሐምዴዩ ትብጸሐኪ፣ ዐድኪ ኬን ሐቀ ሀለው፡ ላዝም ቱ አሰክ ቶክዮ ክም ተአትቀባብሊ። እለ ምን ገብእ፡ እግል ትጋንሐኒ ምጽኢ። ዕንዋንዴ እብ ቀሊል እግል ትርኬቡቱ። ለመዲነት ሰኒ ዐባይ ኢኮን፡ ምነ መሐጠት ክም ፈገርኪ፡ እት ገበይኪ ትሰአሊ እብዩ። ወምነ ለውሓትኪ ለተጅሪድየት (አብስትራክት) ለአሰይደ ኦቱኩ ምን ዐቅል መሪድ ፋግራት ተን ትብለን ዐለት፡ ሐቴ አው ክልኤ ንድኢ ዲብዩ።

- አልሰይደ ኦዊኖ ክምሰልሁ እት ትብል ረብሸት ጋብአት እቼ ዐለት ...

እግል መደቲት። እት ዕንታት ካይኮ፡ ሰኒ ግውኑይ ላቱ አሸላማለሞት ትረአ።

- አልሰይደ ኦቱኩ ላኪን ክመ ናይኪ ለውሓት ለመስለ እግል ትርሰም ኢትቀድር መስለኒ። አማንዬቱ?

- ለገጠር እግል ሐጨር ወቅት በጥር ሰበት ዐለ፡ ላመ ድግሞም ሰኒ ሐጫር ዐለት።

ኡኪ አሰክለ ወቅት ለሀይ (እግል እሊ ጅንሰ ለዐጂብ) ለኸሰሰ ብዝሓት ርዋያት ካትብ ዐለ። ምናተ አሰክለ ወቅት ለሀይ ርዋያት ተጅሪድያት (አብስትራክት) ካትብ የዐለ። ለእበን ልትነፍዕ ዛየታት ምነ ናይለ ምዕላይት ሌቀት ልትፈንተየ ሰበት ዐለየ፡ እት ገሌ ምነ ኩቱቡ፡ እብ ክሱሰ ተጅሪድየት (አብስትራክት) አው ረምዝየት (ሲምቦሊስት) እግል ልትሀደግ ገበይ ፈትሐየ። ለአማን ላኪን፡ ኡኪ እት ዘመን ሸባቡ እግል እለን ንዛዓት አምር ክቱብ እለን። ለዘተን እግል ልድሌ ኢኮን መውህበተንመ ኢዐለት እሉ። እብሊ ሰበብ እት ኩቱቡ ልትነፈዕ እበን ኢዐለ። ሸዕር ፈረንሰ ለእብ ገበይ ረምዝየት ክቱብ ወ “ሺን - ኮካን- ሹ” ቀሳእድ ናይ ዐስር ሳልሳይ ክፈል ዘመን፡ እተ ክምሰልሁመ ቀሳእድ “ሃይ ካይ” ምን ቅያስ ወለዐል ፈቴ ዐለ። ከእት ዘመን ንእሹ እግለ ዛየታት ለሙጀረዳት ወለ ረምዝያት እብ ከፎ ክም ልትነፈዕ እበን ተዐለመ። እሊ ህዬ እግል ረአዩ እብ ገበይ ዋቅዕየት ወመሕሱሰት እግል ልሸረሕ ሰበት ሐዛቱ። እለ ገበይ እለ እብለ ተአስታህል ትቀራ ዲበ ምን ገብእ፡ እት ሙስተወ ተጅሪድየት ወረምዝየት ክም ተአበጽሑ ለአምን ሰበት ዐላቱ።

ከምሰል እሊ ኩሉ፡ እግል መሰል እት ፍንጌ ኦቱኩ በጠለትለ ርዋየቱ ወለ ናይ አማን ኦቱኩ ለዐለት ዕላቀት ከፎ ትመስል ተዐሌ? አማን ተሐይሰ ለበሊስ ሰኒ ሱዱድ ቱ።

ልባብ

ጥዕም ወለት መራር ተ!

ዕንሬት ለከወኒሃ ከሌብ ወሕጃብ ትሩድ ጋብእ እላቱ። እሊ ህዬ ምን ብዕዳም ዕድዋና ሌጣ እንዴ ኢገብእ፡ ወለ ምን ኖስ ኖሳማ ድፋዕ እላ ቱ። ባክ አሕድ ቀርበት ምን ገብእ ሰበት ራግዘ ክልዶል ረዩም አሕድ ትነብር። አውል እበ ወላዊሉ ወለ ገሮብ ከናትፍ ብርዱ ዶል መጽእ ላቱ፡ ዕንሬት አሕድ እግል ትሕቀፍ ወዲብ አሕድ እግል ትድፈእ ትትቀሰብ። ከጀላብ ሐፋነት ወደፍአት እት አሕድ መጸጸት ራዝትለ ከወኒህ ትክህሉ። ዶል ለገሮበ ደፍእ ወለሐፍን ተ ህዬ፡ አሕድ ትትራየም። ወእብለ ገበይ እለ ኩለ ለላለ ሐፍነት ምን ገብእ እት ትትፈናቴ ወቀረት ምን ገብእ እት አሕድ እት ትትላጠእ ትትመዬ።

ዲብ አሕድ ትላዋአት ምን ገብእ መጸጸት ወጸልዕ እቦም ትትጀረሰ ወትፈናቴት ወበን በን ገብአት ምን ገብእ ህዬ፡ ብርድ እቡ ሞት ወሀላክ ገኑሓህ። ከሕና ውላድ ኣደሚ መ፡ ምን ከወኒ ወቅጠብ ላጽሓም ይሕነ። ከደፍአት ለልሐዜ እሊ ራግዞትለ ከወኒ ወለ ቅጠብ መቅጠን እግል ልውዴ እሉ ለአትሐዜ። ወእብሊቱ ገብእ፡-

- ዔብ ለአለቦም መሳኒት ለልትሸነህ፡ በይኑ ኦሮት ረአሱ ዲብ እንቱ ነብር።
- እሲት ሐቴ ኢትነቅሰ ምነ ለልታኬ፡ ዐዛቢ እት እንቱ ነብር።
- መሻክል ለአለቡ በዐል ሻም ለልትጸበር፡ እት ለአምሆልል ነብር።
- ላጽሓም ወእግል ክል ዶል ለኢለዐግቦ አቅራብ ለልሰኤ፡ ምን ሰለት ርሕሙ ልትበተክ።

ከመዐር እግል ልልሐሰ ለልትሸነህ ሕምዝለ ንህብ መቅጠን እግል ልውዴ እሉ ላዝም ቱ። ጥዕም ወመራር ክል ዶል መታሊት ክም ተን ኣመሮት ለአሰትህል፡ ወመራር ምን ኢተዐሌ ህዬ፡ ጥዕም መ ምን ወደለየ!

ተበሰም

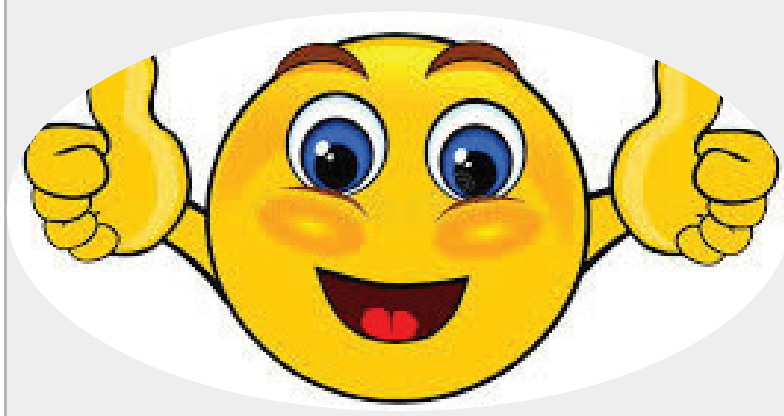

ኦሮት ውሕር ሰለስ ሐበት ትፋሕ ትዛበ። እግል ልብለዕ ሐቴሀን ዶል ፈትሐ ተብዕን ዋድየት እት እንተ ሰበት ጸንሐቱ ለክፈየ። ለካልኣይት ፈትሐ። እላመ ክመ መለሀየ ተብዕን ምኑ ምልእት እት እንተ ሰበት ረክበየ ለመለሀየ ኦትዐረየ። ሐቀ እለ እት ሰልፍ እግለ ኑር ኣቅሰነዩ ወሐር እንዴ ኣቀመጨ እግለ ሳልሳይት ትፋሐቱ ሀገግም ወደየ።

ፈን ወዓዳት

መሐመድ ዳፍስ

ሳልሕ ሙሰ (ወድ-ሐቢብ)

ከበሮ ወተረተ ዲብ ዓዳት ወፈን (1ይ ክፋል)

ከበሮ እምብል እት ህሌነ ክርን ግርም ለበ ወእግል ትልህየ ለትነፈዕ ኣለት ክምሰልተ ለኢለአምር አለበ። ዲብ መጅተመዕ ትግሬ ህዬ እግል ብዙሕ አጅናስ ትልህየ ዓዳት ለትወክል ሰበት ተ፣ አካነታ ሰኒ ዐባይ ተ። ገሌ ምንለ እብ ከበሮ ለገብእ ጅንስ ትልህያታት ምን እንርኤ ህዬ፣ ክምሰል ከረ ትልህየ ጎይሉ፣ ሰሰዒት፣ ወሶምየ፣ ሸሊል፣ ምርግዲ አው ሸዳድ፣ ግንግር ወሕላይ፣ ጨፈረ፣ ሄቦ በህለት ጣር አው ዘፍን፣ እግል ወራር ለትከሰሰ ንጋረት፣ እግል ፈረሕ፣ ምዳሕ፣ ደዓ ወብዕድ ለከሰሰ ጀባጂብ፣ ክምሰሌሁመ ዲብ ወቅት ሰሑር ረመዳን፣ ወሐውልያት ድያናት ለንትነፈዕ እቡ አጥብል ወብዕድ፣ ኩሉ አጅናስ ከበሮቱ።

እብ ከበሮ እንዴ ተ'ለ ለገብእ ጅንስ ትልህየ ህዬ፣ እምበል ሰዳይት ኣላት ሙሲቀት ወብዕዳም አንፋር ለገብእ ወሙጅተመዕ ኖሱ ለሻርክ እቱ ሰበቱ፣ ሰኒ ጥዑም ወለኢልትመሸግቱ። በዐል ትልህየ ከበሮ ሸንህቱ ዐደድ አለቡ ፣ እግል ልተልሄ እንዴ ቤሉ፣ ኣዳም ሕሙም፣ እሲት ትምሕጽ፣ ንዋይ ኡሱር ወገርህት እት ከደን መላል እንዴ ሐድገ ጌድኣይ ዕንቱ እንዴ ኢልርኤ ዲብ ጽልመት ሐራሰ በደህ እት ልብል አስክለ ኣካን ለክርን ከበሮ ሰሚዕ እተ ገይሱ። እብሊቱ ህዬ "በዐል ትልህየ መጅኑንቱ" ለልትበህል።

ለትልህያታት ብዞሕ ምንማቱ፣ ክም መሰል ትልህየ ሸዳድ በህለት ጣሸት አው ምርግዲ እግል ንርኤ፣-

እለ ትልህየ እለ እምበል ሓበሮት አዋልድ አንሳት ሰበት ትገብእ፣ ርጃልየት (ናይ ውላድ ተብዕን) ሌጠ ክምሰልታ ቱ ለትትአመር። ትልህየ ሸዳድ ዲብ ጽልመት ምድገ እንዴ ከረው ወዲብ በርህት ህዬ እት ሐረ'ት እንዴ ፈግረው ንኡሽ ወዐቢ እት ለዐፍዮም ለልተልህወ ግርም ወሰኒ ጥዕም ትልህያተ። ክምሰላ "በዐል ትልህየ ጅኑን ቱ ለልትበህል"፣ ዎሮት እናስ ለወደየ ቀሰት እግል ነሓኬ እግልኩም፣-

እሊ እናስ፣ ምን ዕምር ሸበቱ እንዴ አምበተ እብ ትልህየ ሸዳድ ሰኒ እሙር ነብረ። ምን ቀዳሙ ህቱ ጣሸት ሐቀ ጸብጠ ሸባብ እበ እግለ ቦም ሒለት ወዐባዩመ እብ በለሊቶም ዐወጺሆም እንዴ ደራደረው እግል ልበርጆ ለትሰረረተ፣ እግል ለዓርፍ ወልስከብ ለለሐዜ አለቦም። እግልሚ፣ ህቱ ለዜብጣይለ ጣሸት ሰኒ ዘብጥ ወልተልሄ ወለአተልሄ ሌጠ እንዴ ኢገብእ፣ ዲብ ናይ ጣሸት ሕላይ ምንሚ አፍግር ወሚ ኢበል ወአሸዓር እንዴ ኢልብ ሰበት ለሐሌ ሰኒ ፍቱይ ቱ። አዳም አክ'ለ ዐባከ ምን ትልህየ እት መሸግ ገይሱ፣ ወረቢ ወፈቀዩ ምንገብእ ቶቤ ከእብ እስትቅፋር ለህዱጉ። እሊመ እናስ እሊ ክም አዳሙ ዐበ ወዕምር ሸበት ሐልፈዩ ሌጠ እንዴ ኢገብእ፣ በዲር ለዋዲሁ ዝኡብ ክምለ እሙ ለወልደቱተ እንዴ ገብአ እግል ልትሐጸብ ወልትነጄ ምኑ አመመከ፣ ምን ንዋይ ለዐለት እግሉ እንዴ ሐረጀ- ሐጅ ወርደ።

እቅባለቱ ምን ሐጅ ህዬ ዲብ አካን ጣሸት ወትልህያታት እግል ልትረኤ ለልስእዮ ዐለ አለቡ። ለአማን እለ ዲብ እንተ ላኪን እግ'ለ በዲር እብ ትልህየ ሸዳድ ልትአመር ለዐለ ወሐሬ ምን ሐጅ ክም አቅበለ አዳም "ሓጅ እብለ ትገሰው" እት ልብል ለሐሸሞ ወለአከብሮ ለዐለ ሸዳድ ነፍሱ እግል ትትመለክ እግሉ ለኢቀድረት ሓጅ ህዬ፣ ተረብ እተ ሜዛንለ ምርግዲ ቤለ። እባሁ ህዬ እግ'ለ ጣሸት ምንለ እዴለ ዘብጠ ለዐለ ነፈር እንዴ ገለየ፣ እግለ መተልህየት እብ ኦሮ-ኦሮ እት ናቅሸ፣ ወእብ ሕላይ ምን ቅሸን እት ቅሸን እት ልትዐዴ ምስሎም በረጀ ወካተኣ። "የዕላማ ጋነ ወቅሩብ ኢአትጋመ፣ የዕላማ ተሐልፈነ እላማ፣ የዕላማ ዐስተር ባልሰት አግያመ፣ እበ ምንክብከ እበ ብሶትከ" እት ልብል ምስል አዳሙ ከሸው እብ በርጅ ቤለ።

ንጋረት

እለ ሓለት እለ ለረአው ሐዉ ሰኒ ተአሰፈው ወገህው። ምንኩሉ ህዬ ለሓጅ ልብሉ ወለሐሸሞ ለዐለ መጅተመዕ እግል ኢልህደግ እቡ ወሰሜቱ ኢለአክፍእ ፈርህው። ሐቀ እለ ገጽ ፍግረት ምነ ክሎሊትለ ትልህየ ምርግዲ ክም ኢረአው እቱ ዲብ እንቱ፣ ዎሮት ምኖም አተ እቱከ "ሓጅ ዮም ደሐንካቱ፣ አፎ ዲብ ትህያታት አንጎጌከ፣ ነዐ ኢፋልከ ትገሴ ቶቤ ወአስተቅፍር ኬን በለ ህዬ እብ ገሌ ሐመያህ ምን ገብእ ገንግረ ወ ልትዓየራህ። እብሊቱ ህዬ ህተን እግለ ሐምዴ ወጥዑም ላቱ ዘየታት ሕላይ ልብላሁ እት ህለያ፣ እግ'ለ ዕየር ወአትካፍኦት ለብዝሐ ዲቡ ህዬ ግንገር ልብላሁ። እለ እማትነ ዲብ መናሰበት ህዳይ ለለሐልየ ወገንግረ እብ ከበሮ ህዬ አትማሳይ ትትበህል።

መሰለን ገሌ ምነ ሕላየን እግል መርዓዊ፣-

ሮማይ ግርም ብጥረቱ-ረያም
ትግበእ ለዕለቱ
ሮማይ ቀይሒት ዕንታቱ-ሰኔት
ረአየ ለሐዋቱ
መርዓዊነ ለእብ ሰይፋ- ሰብኡ
በጥር እትሰፉ
አርሕብ ቦሎ ወትፈደል-ንዋይ
ብዞሕ ልትጸምበል።
እሙ ሶተ ወገዳ-እተ ህዳይ ናይ
ወልዳ
ሰኔት ረኤት ለሔመ-እግል
ሓሮም አዜመ
መርዓት ለእግለ ዓጤኪ-እብ
ኬር ወገድ ትእቴኪ" እት ልብለ
ለሐልያሁ።
ለአንስ ምን ሸፍረን ወለት ዶል
ትትህዴመ፣ አስክ ዐድ ሐሙህ
ቀደም ትትረፋዕ፣ አክል-ሕድ
ክምሰለ እግል መርዓዊ ለለሐልያሁ፣-
ደሐን ለህበ ክዛነት፡ዐድ
አጨምቤት ዮም ዓመት።
ህተ ትእቴ እብ አፈት፣ ወአባየ
ልፍገር እብቅምቤት።
ወለት አስል ሰኒተ፣ ለእትዴ
ግሩም መርኢተ።
ሰራይ ባርህ ብላየ፣ ገበይ ጸዕደ
ትትለየ።
በኪት እ'ለ ለዓጤ፣ ለእድህ
ተህይብ ውትማጤ፣

እት ልብለ እብ ሐምዴታት ወአትላዋቅ ለአትብግሳህ። እሊ ሕላይ አውመ ግንገር እሊ አንስ ዐባዩ ሌጠ እንዴ ኢገበአ፣ በዲር ለሁዱያት መርዒ ወአዋልድመ እግል ልሕለያሁ ቀድረ። እምበል መናሰበት ህዳይመ አዋልድ እብ ገበይ ወሶምየ እት ለሐልየ ወእት ለሐምደ ወለሐምየ ልትሰመዐ። ክሱሰን እግ'ለ ዝያድ ለፈትያሆም ውላድ ለሐምደ ወለአትናይታሆም። እግ'ለ ለአትሓሩቀን አውመ እብ ገበይ ገወሊት ወሆይ ለልትዓዮረን ህዬ፣ ዲብ ወክድ ወሶምያ እብ ሄረራት ጀዕትታሆም ወልትዓየራሆም። ለውላድ ላኪን ምንዲመ ለአሙሮ እትሊ ዱር እሊ ተረቶም እግል ልትፈደው ኢልትሰመሕ እግሎም። በዲር ህቶም ብህለት ሰበት ዐለው እትሊ ወክድለ ወሶምየ ኬህለት እግል ልግብአ ላዝምቱ። ሰበት እሊ ውላድ ለበዝሕ ወቅት እግ'ለ ሐሬ ተረተ ለትትፈዴ እቶም ወለት ብዞሕ ኢልትዓዮረ። እግልሚ ህታመ ዲብ ወክድ ወሶምየ እግል ተአብርደ እግሎም ክም ኢኮን ሰበት ለአምሮ።

ተረተን እግል ልትፈድየ ለኢቀድረ አዋልድ ህዬ ለበዝሐየ ለልክህላሁ ምንማተን፣ ገሌ ምነን ሐት-ሐቴ ዶል ሐውጽ እትላክፈ እቶም ልትረአየ። አውመ ትፍ ልብለ እቶም ወልትሄረራሆም። ዶል-ዶል ህዬ መልሂተን አውመ ውላድ ዐ'ደን እንዴ ሰደወን መርባተን ልትፈደው እግለን። ህተን እግል ውላድ ሌጠ እንዴ ኢገብእ፣ ለአዋልድ ኖሰ-ኖሰንመ እብ ዕየር ዲብ አሕድ እግል ልትሰለጠ ቀድረ። ሰበት እሊ ህተን ትልህየ ወድሶምየ ክም መቅሰኒት መርባት ልትነፈዐ እበ።

ወሶምየ ዲብ አቃሊም ዐንሰቡ ጋሸ-በርከ ወቅብለት ቤሐር ቀየሕ እብ ዝያድ ለልተልህወ ልምድት ወፍቲት ትልህያ ተ። እትለ ትልህየ ወድሶምየ ለልተልህዉ አጅናስ ብዞሕ ምንማቱ፣ ገሌ ምኑ፣ ጥልቅት፣ እስር፣ ቅርጨይት፣ ኦሮ ዕቅቡ፣ መንተሌ፣ ውንጀል፣ ክናባይ፣ ክልኤ ሰረተ፣ ሐቴ ሰረተ፣ ድግደግ፣ ቅጥባ፣ ወብዕድ እግል ንሰሜ እንቀድር። እሊ አጅናስ ወአውታር መካሪት እገር መተልህየት ውድሶምያ ህዬ፣ ሐቴከ ክም ተረተ ለትፈናተ ፍጥር ዝብጠት ከበሮ ወሌሎ በህለት አልሓንቡ። ፈርግ ትልህየ ወድሶምየ ህዬ፣- አዋልድ ልትገሰየከ ከበሮ ዘብጠ ወለሐልየ፣ ወውላድ ህዬ እብ ብጣሮም ልተልህወ። ትልህየ ወድ ሶምየ፣ ለእቡ ልተልህወ ንዛም ወቃኑን ለባተ። መሰለን ዲብ ኦሮት ምሕል አው አካን ትልህየ ወድሶምየ፣ መበርጀተ አው መተልህየተ፣ ምን መንሳዕ፣ ዐድ ተክሌሱ፣ ቤት ጁክ፣ ሐባብ ወማርየ ገብአው ምን ገብእ፣ እብ ሕበር ወሀርደቢሰ ኢኮን ለልተልህወ። ክል ዐድ አው መምየይከ እብ ውርዱ ወተረቱቱ። እሊ ለራቅብ ወለለትትዋርድ ወለአፈግር ህዬ፣ አብረብዐት አውመ መሳርዓይ ለልትበህል ነፈር ሀለ እግሉ። ኩሉ ንዛምለ ትልህየ ህዬ እብ አብ-ረብዐት ልትመረሕ።

ጥውር ከበሮ ኤረትርየ

እናስ፣ እት እምተሓን ለካሬት ምሴት ዔረት። ሰድፈት እለ ሰነት ለሓጅ ዐዱ አቅበለያተ እተ ሸፍሮም ህዳይ ገብአ። ለዐድ ጋሻሆም ክም አድረረው፣ ክመ ልሙድ እግል ልተልህው ጣሻቶም ወከባቢሮም ዲብ እሳት አትካብህው ወአትሓፈነውከ፣ አሕድ ዲብ ልርኡ እግል ልበርጆ መደጊት አትቃርሐው።

ሐቀ እለ ዐድ እብ ትልህየ ጣሸት ዲብ አሕድ ተዐ'ለ። ምን ትልህየ ለጣሸት ወሸዳደ" ቤለዩ። ሓጅ ህዬ እብ ህግያለ እናስ ሰኒ ሓርቅ ዲብ እንቱ፣ ለጣሸት ዲብለ እዴሁ እት ህሌት፣ ትወለበ ዲቡ ከ "ይእቶቤ! አቤኮ" ቤለዩ ልትበህል።

እሊ ህዬ ትልህየ ሸዳድ አው ጣሸት አክል አዩ ፍቲት ክምሰልተ ለለአርኤ ካፊ እሰባት ቱ።

-ከበሮ ዲብ ሕላይ ወትልህየ ዐባይ ተረት በ። መሰለን አንስ ዲብ መናሰባት ህዳይ ወፈረሕ ብዕድ እግል ልሕለየ ወልገንግረ ሐቀ ለሐዝየ፣ ከብሮሀን ልትናወለ ከየወሌለ እት ልብለ ለአነብተ። እብለ ገበይ እለ ህዬ፣ እት ለሐምደ ወለሐምየ፣ እት ለሐልየ ወገንግረ ልትሰመዐ። ህተን እብ ሕላይ ጋሪተን ፈግረ። መሰለን፣ ዲብ ወክድ ህዳይ እግ'ለ መርዓዊ ወዐዱ ለለአሸንን ወለ ለአትለዉቅ ክሊማት ጥዑም እቡ ለሐልያሆም። ዐድ አቡሁ ወሐዉ ወሐዋቱ እንዴ ኢተርፎ እብ ሕላይ ናቅሻሆም ወለአፈርሓሆም። እግል ወለት በህለት መርዓትመ፣ አምዕ'ለ ህዳየ ክምሰለ ናይለ ሕጻን ለሐምዳህ ወለሐልያሁ። እግ'ለ ሐማትለ ወለተን

ከበሮ እት ቆምየት ኩናመ (1930ታት)

ኣድም ኣብሓሪሸ

ኣቅሊም ምግብ፣ ጅግራታት ካስ ደዋር ተሪ መ

ናታን፣ ዓወት ወጻውሎስ

ካስ ደዋር እግል ንስኣት ገብእ ለዐለ ጅግራታት ዐጀላት ኣቅሊም ምግብ ለሐልፈት ሰንበት 21 ኣፕሪል እት ባካት መብነ ሽርኩት ተእሚናት ተመ።

ለሐልፈየ ክልኤ መርሐለትለ ጅግረ እት ኣከድን ጋብኣት ዐለየ፣ እተ ዲብ መዲነት ለገብአየ ምዕል ህዬ ክልኤ ፖላተ ዱሉያት እሎም ዐለየ።

ኩለን ዓማር ኣዋልድ ምስል እት ሐቴ መጅሙዐት እንዴ ትዝመየ እት 79.2 ኪሎ ምትር መሳፈት ትጃገረየ።

እለን መትባድረት፣ ጅምዐት ለሐልፈተነ እት ከጥ ዐተከሌዛን-ኣስመረ እተ ወደያህ ጅግረ፣ እብ ሰበብ በራደት ትልህያህን ሰበት ትሸጠበት ምነን፣ ምን ሕሳብ በረ ክም ተ ኣምራት እት እንተን ኣተያህ። ሰበት እሊ፣ ለናይ ሰንበት ሳልሳይት ደረጀተን ተልህየ።

እት ክልኢተን ምግባያት ፖላተ ህዬ፣ ቅሳነት ወልደሚካኤል ምን ሰራይር ሳወ ኣወላይት ሰበት ተዐወተት፣ እብ ዓመት ስስ ንቅጠት ወስስ ካልኢት ምን ወቅት ከስበት። እተ ሰልፋይት ፖላተ ብርኽቲ ፍስሃዬ - ጋላነፍሒ፣ ሞናሊዛ ኣርኣየ ፈሪቅ ግብለት፣ እተ ካልኣይት ህዬ፣ ኣድያም ዳዊት ምን ፈሪቅ ደንደን፣ ፌሸን ሀይሌ - ሰራይር ሳወ ካልኣይት ወሳልሳይት ኣተየ።

ምስል ልሄርረ ውዕላት እንዴ ዐለየ እተ ወደያህ ጅግረ ‘ሕደግ ዕዉር ወሐንኪሸ’ ህዬ፣ ብርኽቲ እግል ቅሳነት ወናይ ብሕቶት መትጃግራይት ናርዶስ ጸጋይ እንዴ በድረት እተ መርሐለት ተዐወተት ከ11 ንቅጠት ወ10 ካልኢት እት ሕሳበ ከሬት።

ወቅት እንዴ ኢከስረ፣ እብ 2ሳዐት፣ 17 ደቂቀት ወ5 ካልኢት ህዬ፣ መትባድረት ደንደን፣ ሮምነ ጉዕሸ፣ ራሄል ዘርእሰናይ ወሶፋኒት ኣቤል ኣስክ ሳድስ ትረተበየ። እት ሳዐት 34.7 ኪሎሜተር እት ልሄረረ። እብ ጀሜዕ ናይ ሰልሲተን መራሕል ህዬ፣ ማሌ-ሰንበት ሳብዓይት ለኣቴት ሱዛና ፍስሃዬ ናይ ፈሪቅ ግብለት እብ 7ሳዐት፣ 5ደቂቀት ወ47ካልኢት ዕውትት ናይለ ጅግረ ገብኣት። ኣድያም ወብርኽቲ ህዬ ደርበ ፖድየም ለዐርገየ መትጃግረተ ዐለየ።

እብ ንቅጠት ላኪን፣ ኣድያም እብ 30ንቅጠት እግል ቅሳነት በድረት ከኣወላይት፣ ወብርኽቲ እብ 23 ንቅጠት ሳልሳይት ገብኣየ።

ፈሪቅ ግብለት ህዬ፣ እብ 21ሳ፣ 19ደ፣21ካ፣ ሻምፕዮን ደዋር ካስ ኣቅሊም ምግብ ገብኣ። እሊ ፈሪቅ ቀደም እላመ እት ሰነት 2022 እሊ ካስ እቱ ዕዉት ዐለ። እተ ተሌ ሰነዋት ህዬ ቀደም ብዕድ ፈሪቅ ሳልሰ ዶል ተዐወተ እቡ ምን ገብእ፣ ግብለት ለካስ እግል ርሑ እግል ልከምትቱ ቱ።

ደንደን፣ እብ 3ደቂቀት ወ24 ካልኢት፣ ጋለነፍሒ ህዬ፣ እብ4 ደቂቀት ወ34 ካልኢት እንዴ ደንገረ ደርብ ግብለት ትረተበው።

እለን መትባድረት እት ሰላሲቱ መራሕል 238.3 ኪሎ ምትር መሳፈት ገልብበ እት ህለየ፣ እት ሳዐት 33.56 ኪሎምትር ሰውገ ዐለየ።

ውላድ ምንተሐት 23 ሰነት ምን እንረኤ፣122.1 ኪሎምትር ገልበበው። ትልህየ ላኪን ብርድት ዐለት። እተ ሰልፋይት ፖላተ ህዬ፣

ሱዛን፣ ኣድያም ወብርኽቲ

ምን ፈሪቅ ኣስቤኮ ኣሌክሳንደር ኢሳቅ፣ ናይ ብሕቶት መትጃግራይ ሚሮን ተሾሚ ወሚልክያስ ማእከሌ - ኣስቤኮ፣ ሰልፋያም ሰለስ እት ገብኣ፣ ንቅጥ ወወቅት ከስበው። ሚልክያስ ወፋሲል ተስፋልደት እብ ብሕቶት፣ ወናትናኤል ዮናስ ፈሪቅ ግብለት ህዬ፣ ምን ካልኣይት ፖላተ ደርብ ሕድ ገብኣው።

ቅባል ሽርኩት ተእሚናት እተ ዲብ ምፍጌረት ለዐለ ከጥ ኣክር ለወደወ ጄዝባይት ጅግረ ህዬ፣ ሚልክያስ እግል ገዲም መትባድራይ ዐጀላት ሚሮን ተሾሚ እንዴ በድረ ኣወላይ እት ገብእ፣ ኣሌክሳንደር ኢሳቅ፣ ናኦድ ብርሃኔ - ደንደን፣ ናትናኤል ዮናስ -ግብለት፣ ኣክሊሉ ገብረሂወት እብ ብሕቶቱ፣ ኣስክ ሳድስ ተርቲብ ጸብጠው። እት ሳዐት 43.59 ኪሎምትር እት ከይዶ ቱ እብ 2ሳዐት፣ 48ደቂቀ ወ04 ካልኢት ህዬ ጅግራሆም ኣትመመው።

ወእብሊ፣ ኣሌክሳንደር 30 ንቅጠት ሰበት ኣከእለለ፣ እትሊ ጅግረ ሰልፋይ ኣብሀዘ። ናታን መድሃኔ እብ29 ንቅጠት፣ ወሚልክያስ እብ24 ንቅጠት ደርቡ ትረተበው።

እብ ጀሜዕ ወቅት ላኪን፣ ምን ኣወላይት መርሐለት ሕሳል ዋሌ ለኣስመነ ናይ ብሕቶት መትጃግራይ ናታን መድሃኔ፣ እብ11 ሳዐት፣ 50ደቂቀ ወ16 ካልኢት ዕዉት ካስ ደዋር ሰነት 2024 ገብኣ። ደርቡ ህዬ፣ እብ ናይ ካልኢታት ሑድ ለትፈንተዉ ዐወት ኣማን ምን ፈሪቅ ደንደን 2ይ፣ ወወድ ፈሪቁ ጻውሎስ ገብሬሚካኤል ህዬ ሳልሳይ።

ዮም ዓመት፣ ፈሪቅ ደንደን እብ 35ሳ፣39ደ ወ05ካልኢት፣ እግል ሰልፋይት ኢኑቱ ካስ ደዋር ነስኣት። ኤሪቴል ወኣስቤኮ ህዬ ሐት ሐቴ ዶል እሊ ካስ ናስኣት ተን።

እት ኣርበዕ መርሐለት 481.3 ኪሎምትር እት ገልብቦ፣ እብ ጌማም እት ሳዐት 40.64 ኪሎምትር ልሄርሮ ዐለው።

እምበልሁመ ሽክል (ጁንየር) እት 79.2 ኪሎምትር ትጃገረው። ኤሪተል ህዬ፣ እብ1 ሳዐት፣ 49 ደቂቀት ወ43 ካልኢት ተዐወተ። የሃንስ ኣኽሊሉ - ደንደን፣ ፍጹም ብርሃኔ - ጽንዓት፣ ናሆም ኤፍሬም ወንፍታሌም ኤፍሬም - ኤሪቴል፣ ወሰናይ ሕሩይ - ምን ሰምበል ህዬ፣

ወክድ እንዴ ኢከስሮ ምስለ ሰልፋያም ሰስ ጋብኣም ህለው።

እብ ዕሙማይ ወቅት፣ ናኦድ በረኸት - ሰምበል፣ እብ9ሳ፣ 19ደ፣ ወ23ካ፣ ናይ ዮም ዓመት ዕዉት ካስ ደዋር ገብኣ። ኣሰር ሕድ ስስ ወ11 ካልኢት ለትደንገረው ናሆም ኤፍሬም - ኤሪቴል፣ ወሄርሞ ክዳኔ - ደንደን ህዬ ምስሉ ፖድዩም ዐርገው።

ደንደን ህዬ፣ እብ27ሳ፣59ደ፣ ወ24ካ፣ እብ ፈሪቅ ኣሸብረቀ። እብ ሕድ ለሸብህ ወቅት ኤሪቴል ወሰምበል ደርቡ ተለው።

ኤረትርያይት ኣትሌት ናዝሬት ወልዱ፣ እት ማራቶን ኼና ተዐወተት

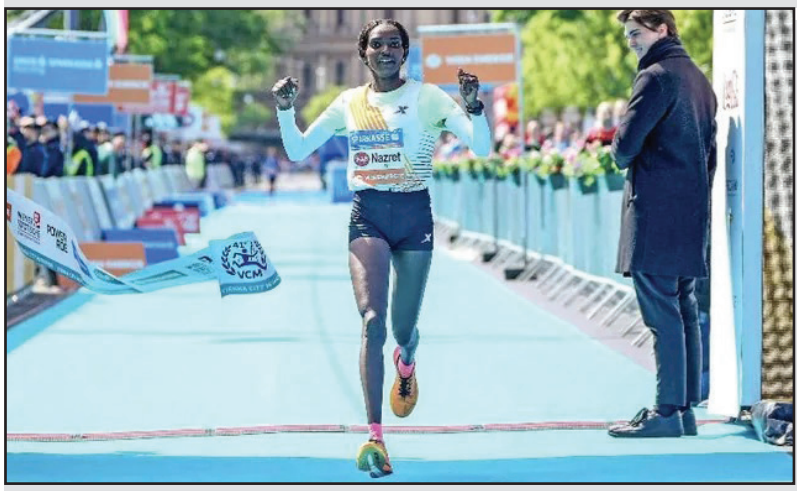

ወጠንያይ-ዐውቴ ማራቶን ጸብጠት ለህሌት ኤርትርያይት ኣትሌት ናዝሬት ውልዱ፣ ለሐልፈት ሰንበት-ዐባይ 21 ኣፕሪል ዲበ ገብኣ 41ይ-ማራቶን ኼና - ኦስትርያ ሰልፋይት እንዴ ፈግረት ስሜት ወጠነ ኣስሜት።

ኣትሌት ናዝሬት፣ ብድራሀ እብ 2 ሳዐት፣ 24 ደቂቀት ወ8 ካልኢት እት ተኣተምም፣ እግለ ካልኣይት ለፈግረት ወለት ኬንየ እብ 2 ደቂቀት ወ14 ሳንየት እንዴ ሐድገታ ቱ እሊ ምህም ዐውቴ ለሰጀለት።

ወለት 34 ሰነት ኣትሌት ናዝሬት ወልዱ እብሊ ዐውቴ እሊ እንዴ ትሰዴት፣ መሻረኩተ እተ ወሬሕ ጁላይ ዲብ ፓሪስ - ፈረንሰ ለገብእ ብድራታት ኦሎምፒክስ እድምንት ህሌት።

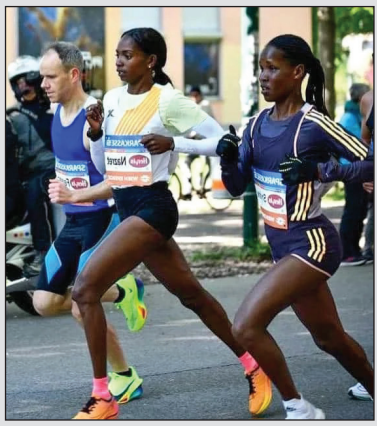

ናዝሬት ቀደምለ ብድረ እተ ህበቱ ሽሬሕ ሰሐፈ፣ እብ መራቶን ኼና፣ መሻረኩተ ዲብ ኦሎምፒክ ፓሪስ እግል ተኣክድ ካፌ-መዳሊት ክም ወዴት ሕብርት ዐለት።

ናዝሬት ቀደም እለ ለጸብጠተ ናይ ኣዋልድ ወጠንያይት ኣካን፣ እት ሰነት 2022 ዲብ ዩጌኔ - ኣሜሪከ ለሰጀለቱ ዐውቴ እቡ እት ገብእ፣ 2 ሳዐት፣ 20 ደቂቀት ወ29 ሳንየት’ቱ።

ፍረቅ 2ይ ዲቪዝዮን እት ድቁብ ጅግራታት

ፍረቅ ፖሊቦል ኣቅሊም ምግብ፣ እት ጅግረ ሻምፕዮን እተ ህለ ዲቡ ወክድ፣ ለሐልፈ ሰነብትመ እብ ሐምስ ትልህየ ኣተላለ።

ሰንበት ንኢሸ ፍረቅ ኣወላይ ዲቪዝዮን ኣዋልድ፣ ሳዋ ወዐንበርበብ ተልህየ ወሳዋ እግል ዐንበርበብ 3-0 ተዐወተየ ዲበን። ዐንበርበብ እትሊ ደውሪ ካልእ ዶለን ልትቀለበ ህለየ።

ደርበን ለተልህው ውላድ ፍረቅ ዐንበርበብ ወነኣይሸ ሐዳይስ መተልህየት ጸብጥ ለህለ ፈሪቅ ተሰፋ ቶም። ለትልህየ እብ እዴ ለዓሊት ናይ ዐንበርበብ 3-0፣ ተመት።

ሰንበት ዐባይ ፍረቅ 3ይ ድቪዝዮን እት ልተልህው፣ እሰልፍ ለተልህው ውላድ ደምቤ-ሰምበል እግል ነቅፈ 25እብ16፣ ወ25እብ16፣ ደርብ-ሕድ እንዴ ቀልበዎም፣ 2-0 ተዐወተው ዲቦም።

ደርቦም ለተልህው ፍረቅ ውላድ 2ይ ዲቪዝዮን ኣክርየ ወባሕቲ-መስከረም ዐለው። መተልህየት ክልኢቱ ፍረቅ መትፈርጀቶም ለረይሐው ዲበ ኣምዕል ዐለት። ባሕቲ-መስከረም ህዬ፣ እብ እዴ ለዓሊት 25እብ8 እተ ኣወላይ ሾት ዲብ ቀልብ፣ ካልኣይ ሾት ዲቡ ላኪን ባሕቲ መስከረም እብ ከም ሓይል ማይል 28እብ26 ቀልበው።

ሳልሰይት ትልህየ ፍንጌ ካስ ሻምፕዮን ካልኣይ ዲቪዝዮን ሁጉል ለዐለ ፈሪቅ ሰላም ወሐዲስ ፈሪቅ ኣዳል ገብኣት። ሰላም ህዬ 2-0 እንዴ ቀልበ ሰልፋይ ዐውቴሁ ራክብ ሀለ።

ዎሮ ምን ፍረቅ ፖሊቦል ኣቅ.ምግብ

ኣትነኖት ሰጃይር ምስል ወሰኮት ሽብሕ ገሮብ ልትጻበጥ

ወለፍ ወመደረቱ እብ ከስስ እተ ለገብአ ድራሳት ሐዲስ፡ ኣትነኖት ሰጃይር ምስል ወሰኮት ለትፈናተ ሕማም ለሰብብ ናይ ቀበት ገሮብ ሽብሕ ክም ልትጻበጥ ትሽረሐ።

እትሊ ድራሳት፡ ኣትነኖት ሰጃረት እግል ቅያስ ናይለ እት ቀበት ከርሸት ለልትረከብ ሽብሕ እግል ልወቅሉ ክም ቀድር ልትሽራሕ። እሊ እት ቀበት ከርሸት ለልትረከብ ሽብሕ ሰበብ ሕማም ልብ፡ ሕማም ስከሪ፡ ሐዝ ወብዕድ ክም ለመጽእ ተሐበረ።

ሰጃረት ለልኣተኖ ኣንፋር እብ ዓመት ምነ ለኢለኣተኖ ለትደሀረ ሚዛን ገሮብ ለመልኮ ገብኦ እት ህለው፡ ክምለ ትርእዮም እንዴ ኢገብኦ ለትወቀለ ሽብሕ ክም ቦምቱ እትሊ ድራሳት ልትሽራሕ ለሀለ። እሊ እት ቀበት ገሮብ ለልትረከብ እትገብእ እብ ቀላለ እግል ልትፈረግ ሰበት ኢቀድር እብ ሑድ-ሑድ ሕማም ክም ለመጽእ ተኣመረ።

እተ ድራሳት ዝያድ 500 አልፍ ኣንፋር ክም ሻረከው ወሽብሕ ቀበት ገሮብ እግል ለኣምጽእ ለቀድር ብዕድ ክም ሰተይ ወመናበረት እቅትሳድ እት ወግም ለኣተ ዐለ። ዲብ ነቲጀቱ ህዬ ኣትነኖት ሰጃረት እግል ቅያስ ሽብሕ ቀበት ገሮብ ክም ለአዘይዱ እግል ልትፈረግ ቀድረ። ምስል እት ምንተሐት ቀርበት ለልትረከብ ሽብሕ ላኪን፡ ለገብአ ልግበእ መትጻባት ክም ኢትረከበ እግሉ ተሐበረ።

ግብለት ኮርየ ቅያስ ወሊድ እግል ኣትሓየሶት ትጀህድ

ግብለት ኮርየ እት ዐደ ሰኒ ድሁር ለሀለ ቅያስ ወሊድ እግል ኣትሓያስ ምን ምግብ መዲነት ሶውል ኣስክ ሸዋርዕ ናይለ መዲነት ከደማት መዋሰላት ለልሀይብ ሻፍግ በዋቢር ናይ ኣሰብደዮት መሽሮዕ ክም ኣትብገሰት ተኣመረ።

ሀደፍ ናይለ ሐድ 100 ቢልዮን ዶላር ሚዛንየት ለፈግረት እግሉ መሽሮዕ፡ ምን ኣጥራፍ ናይለ መዲነት ኣስክ ምግብ መዲነት ለልኣትቀባብሎ ሽቃለ እት ሰፈርያቶም ለኣበድዉ ለዐለው ወክድ እብ 80% እግል ኣንቀሶት ቱ። እብሊ ህዬ ሽባብ ምን መዲነት እንዴ ፈግረው እተ ለሀለ ደዋሒ እግል ልስከኖ ወኣጀኒት እግል ልውለዶ እግል እትናያት ክምቱ ሰብ ሰልጠት ናይለ ደውለት ለዐለው ወክድ እብ 80% እግል ኣንቀሶት ቱ። እብሊ ህዬ ሽባብ ምን መዲነት እንዴ ፈግረው እተ ለሀለ ደዋሒ እግል ልስከኖ ወኣጀኒት እግል ልውለዶ እግል እትናያት ክምቱ ሰብ ሰልጠት ናይለ ደውለት ሐበረው።

ተቃሪር ክምለ ለኣሸሩ፡ ግብለት ኮርየ እብ ደረጀት እዴነ ለትደሀረ ቅያስ ውልደት ለልትርኤ እተ ደውለት ተ። እት ሰነት 2022 ለቅያስ ዲብ ምን ተሐት 0.72 ድሁር ክም ዐለ ልትሽራሕ።

ሽባብ ግብለት ኮርየ እት መዲነት ሶውል እብ ዐውል ቃሊ ኣብያት እንዴ ኣጀረው ሰበት ኑብሮ ምን ቤቶም ኣስክ ሽቅል እግል ለኣትቀባብሎ ሳያታት ሰበት ለኣበዱ፡ ዕያል እንዴ ኣሰሰው እግል ልውለዶ ልትናየቶ ክም ኢዐለው ልትኣመር። መዲነት ሶውል ሰከን ናይ ሐድ ሰር ሽዐብ ግብለት ኮርየ ክምተ ልትሀደግ።

ሕኩመት እተ መዲነት ለሀለ ቅያስ ወሊድ እግል ተዓቤ ምን ሰነት 2006 ወሐር እብ ዕሙማይ ናይ ዝያድ 267 ቢልዮን ዶላር ተምዊል ምንመ ወዴት፡ እግል ትትዐወት እቱ ቃድረት ኢህሌትኒ።

እብ ሰዳይት በርሀት፡ ኖሱ ለነደፍ ሓባር ቀለም ብነ ትጠወረ

እት ኢጣልየ ለሀለው በሕሲን፡ ክም ረስሐ እብ ሰዳይት በርሀት ኖሱ እግል ልንደፍ ለቀድር ሓባር ቀለም ብነ ክም ጠወረው ሐበረው።

እሎም በሕሲን እት ቀለም ብነ ለልትሓበር ወዲብ ኣንደፎት ብነ ዶር ክም ለሀይብ ለትኣመረ እብ ኑዕየቱ ለትፈንተ 'ቲታንዩም ኦክሳይድ' ክም ጠወረው ሽርሐው። እሊ ዲብ ብነ ቀለም ሑቡር ለሀለ 'ቲታንዩም ኦክሳይድ' እብ ሰዳይት በርሀት ናይ ጸሓይ ዲብ ቀበት ቤት ለልትረከብ እንዴ ኣከበ እግል ለኣመሽምሹ ክም ቀድር ተኣከደ።

ሕብር ብነ ምስል ወክድ እበ ዲብ በካቱ ለልትረከብ ኣሸያእ ዲብ ረስሕ ልትርኤ። እሎም በሕሲን ህዬ፡ እግለ እብ ርስሐት ብነ ለመጽእ ካልእ ሽቅል ነወሮት ሕብር ብነ ምኑ ለለድሕን፡ ሓባር ቀለም እግል ልጠውሮ ክም ትብገሰው ወደሐው።

እት ቀበት ቤት ምን ለትፈናተ ትናን፡ ፈሐም፡ ጋዝ ወብዕድ ለመጽእ ርስሐትመ እሊ ቀለም እሊ ኖሱ ክም ለኣነድፉ ተኣመረ። 'ቲታንዩም ኦክሳይድ' ተለውሰ ሀዋእ እንዴ ሰሕበ ዲብ ኣመሽመሾትመ ብቀዕቱ። ምናተ እሊ ገሌ ኣትሳናይ ኢገብአ እቱ ምንገብእ፡ ምነ ዲብ ነዳፈት ብነ ለልሃይቡ መናፈዕ ለዲብ ዓፍየት ወድ-ኣዳም ለሰብበ መደረት እግል ቲዚድ ትቀድር።

እሎም ኢጣልይን፡ እሊ እግል ኣስነዮቱ ለትፈናተ ኣግቡይ ለሐልፈ 'ቲታንዩም ኦክሳይድ' ክም ጠወረው ወድሐ። እተ እብ ፍዕል እንዴ ተለ ለገብአ ጀርቤ ህዬ 'ቲታንዩም ኦክሳይድ' ለትሓበረ ዲቡ ቀለም እብ ሰዳይት በርሀት ጸሓይ እግል 96% ምነ ዲብ ብነ ለሀለ እንዴ ኣመሽመሽ ክም ወርክዩ ወደሐው።

እሊ ሕብር ቀለም ብነ እግል ልንደፍ ለሰዴ 'ቲታንዩም ኦክሳይድ' ምነ ለትለከፈ ጋራት በሀለት ኣቀጥፍት ወግሬ ወምን ሽቅየት ሐጺን ለትረከበ ቀደም እለ ልትለከፍ ለዐለ 'ቲታንዩም' ለልትብሀል መዋድ ለልትሽቁ እትገብእ፡ እግል ኣፍረዮቱ ሙቃብል ተክሊፈቱ ልትርኤ እት ህለ ሰኒ ረኪስቱ።

እሊ ምን ሀዋእ እንዴ ሳሐበ እግል ልጽበጥ ለቀድር፡ ምስል ብዕድ ኖዕ ሓባር ቀለም እግል መደት ረያም እግል ልጽናሕ ለቀድር ወእብ ዐውል ለረክሰ ክምቱ፡ ዲብ ዐዳገ እግል ክርየቱ ህዬ ክም በርናምጅ ጽቡጥ ክም ህለ ለባሕሲን ወደሐው።

10 ፍንቲት ሰወር ሕዘው

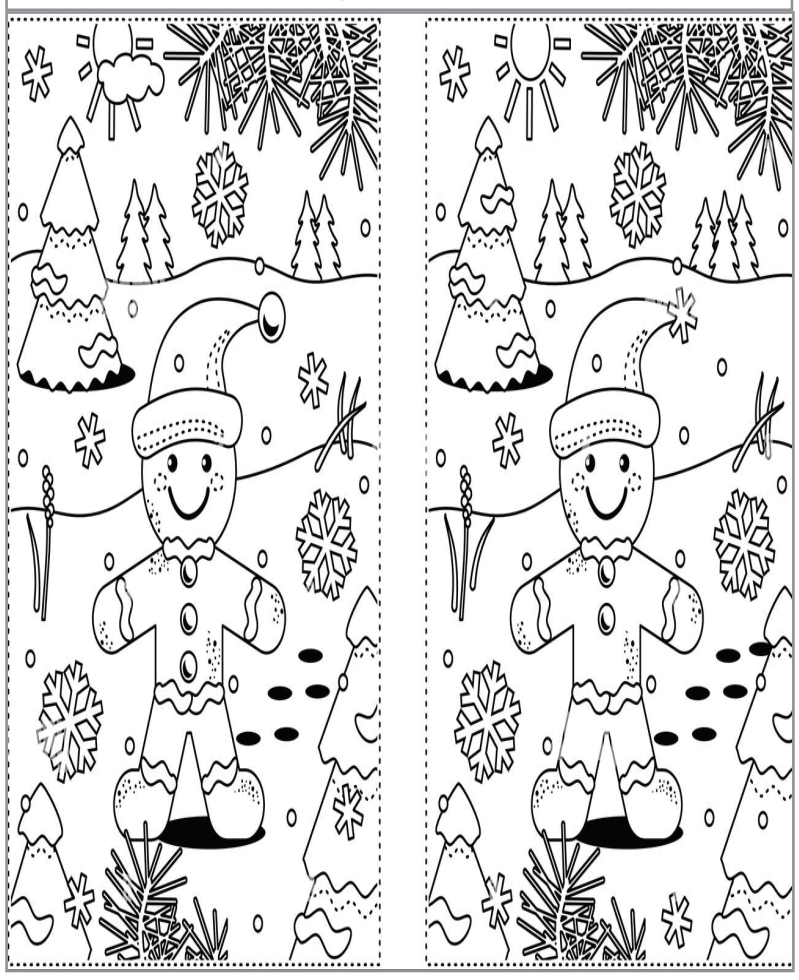
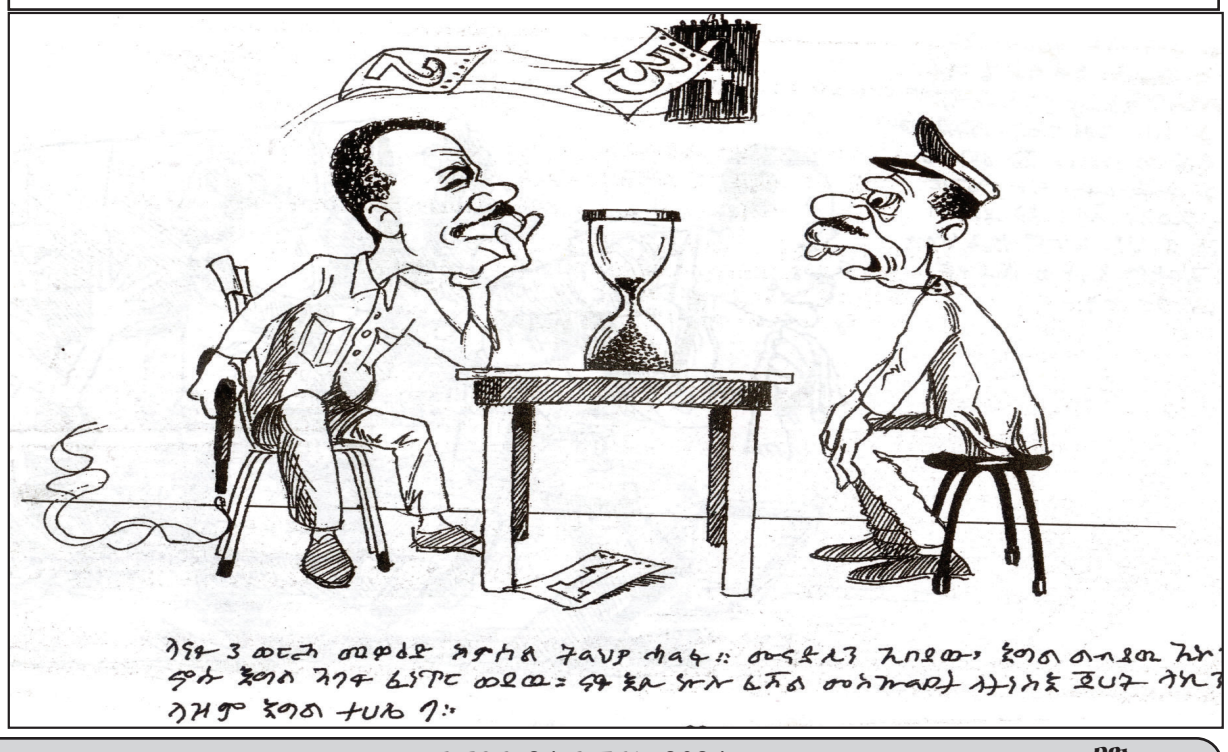
ሳድስ ወሬር እብ ካርቱን